Ազգ
Azg

21 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2005 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 233 (3399)

Գրադարան

Թուրքիայի վարչապետը վիրավորել է Իզմիր քաղաքի բնակիչներին

Թուրքիայում քաղաքական նոր սկանդալ է տեղի ունեցել, երբ վարչապետ Թայիփ Էրդողանն Իզմիրն (Զմյուռնիա) անվանել է «անհավատների քաղաք»: 2 միլիոնանոց քաղաքի բնակիչները եւ քաղաքական էլիտան վիրավորվել են վարչապետի այդ խոսքերից, քանի որ նախկինում Իզմիրն անվանվել է նաեւ «գյավուրների քաղաք»: Թուրքական «Միլլիեթ» թերթն անդրադառնալով սկանդալին նշել է պատգամավոր Ահմեդ Էրսինի խոսքերը. «Իզմիրը միշտ եղել է քաղաքակիրթ, ժողովրդավարական քաղաք: Եթե Էրդողանը կարծում է հակառակը, ես կտրականապես դատապարտում եմ նրա խոսքերը: Սա ամենամեծ վիրավորանքն է, որ կարելի է հասցնել Իզմիրին, քանի որ այնտեղ է սկսվել թուրք ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը»:

Թուրքական մեկ այլ՝ «Հյուրիեթ» թերթը եւս նշել է քաղաքի նշանակությունը, ընդգծելով, որ «այս քաղաքը եղել է եւ կլինի որպես Արեւմուտքի հետ մերձեցման, արդիականացման եւ առաջադիմության խորհրդանիշ»:

ՆՈՐ ԱՊՕՐԻՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հասան Զորագյուղին

Եվրոպական դատարանի հետ հույս կապողների թիվն ավելանում է

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Մայրաքաղաքի «Զորագյուղ» ազգագրական թաղամասի հենց կենտրոնում, Փարաջանովի թանգարանի դիմաց էքսկավատորը դարձյալ տարերքի մեջ է, իսկ քաղաքաշինական կրքերի զոհ դարձած շրջակա շենքերի հերթական բնակիչները՝ հերթական տագնապի ու նյարդայնության: Շինարարությունն սկսվել է դեկտեմբերի 5-ին, Պառոնյան փողոցի թիվ 15 եւ Իսրայելյան փողոցի թիվ 43 շենքերի անմիջական հարեւանությամբ: Թե ով է հեղինակը, ոչ ոք հաստատ չի կարող ասել:

Բնակիչներից մեկին հաջողվել է ծանոթանալ շինարարական նախագծին, որի տակ գլխավոր ճարտարապետի ստորագրությունն է:

Ապագա կառույցը տեղավորվելու է 480 քառ. մ-ի վրա, ունենալու է 30 մ բարձրություն: Ըստ փաստաթղթի տերը Չարենցի 40, թիվ 25 տան բնակիչ Արդա Խաչատրյանն է: Անկասկած, ինչպես ընդունված է հայկական իրականության մեջ, իրական հասցեատերը բոլորովին այլ մարդ է: Շշուկներ են տարածվում, որ մեծամեծներից մեկի որդին է ապագա 6 հարկանի բազմաբնակարանի տերը: Քաղաքի այս գայթակղիչ հատվածում ուրիշ մեկը դժվար համարձակվեր նման բան անել:

Տես էջ 3

ՂԱՐԱԲԱՂՅԱՆ ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ

Համանախագահները կարգավորման փաստաթղթի նախագիծ են պատրաստում

ԲԱՔՈՒ, 20 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԵԱՀԿ-ի Մինսկի խմբի համանախագահները ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ կարգավորման հիմնական սկզբունքներին վերաբերող փաստաթղթի նախագիծ են պատրաստում: Այդ մասին «Թրենդ» գործակալությանը տված բացառիկ հարցազրույցում հայտնել է Մինսկի խմբի ռուսաստանցի համանախագահ Յուրի Մերզլյակովը:

«Դա երկու էջից բաղկացած փաստաթուղթ է, որում շարադրված են հակամարտության կարգավորման հիմնական սկզբունքները, եւ կողմերը դրանց պետք է համաձայնեն: Թե ինչ ձեւով դա կլինի, ես առայժմ չեմ կարող ասել», ասել է դիվանագետը եւ ավելացրել. «Հենց որ այդ սկզբունքներին վերջնականապես հավանություն տրվի, կկայանա երկու կողմերի փորձագետների պատվիրակությունների հանդիպումը, որոնք կկազմեն հիմնարար փաստաթուղթ, քանի որ նրանք արդեն կունենան իրենց ղեկավարության համապատասխան թույլտվությունները»:

Յուրի Մերզլյակովը գտնում է, որ «առանց հակամարտության կարգավորման սկզբունքների շուրջ համաձայնության, անիմաստ է ինչ-որ նախագիծ գրելը»: «Նախկին համանախագահներն արդեն առաջարկել են տասնյակ էջերից բաղկացած մի քանի տարբերակներ: Կողմերից մեկն ասում էր՝ ոչ, մեզ դա չի բավարարում, եւ ամեն ինչ զուր էր անցնում: Այժմ այդ անելը բացարձակապես ոչ մի իմաստ չունի, եւ ոչ մեկն այդ չի ցանկանում, որովհետեւ նախ հարկավոր է պայմանավորվել, թե ինչպես է դա աշխատելու եւ հետո միայն ձեւակերպել», ասել է ռուսաստանցի դիվանագետը: Պատասխանելով այն հարցին, թե կհաջողվի՞ արդյոք նախագիծը պատրաստել մինչեւ Ադրբեջանի եւ Հայաստանի նախագահների՝ հունվարի վերջին նախատեսվող հանդիպումը, Մերզլյակովը հայտնել է, որ «մենք հենց դրանով էլ զբաղված ենք»:

Այն հարցին, թե համանախագահների տարածաշրջան կատարած վերջին այցի ընթացքում նկատել են արդյոք տարաձայնություններ հակամարտության կողմերի դիրքորոշումների միջեւ, ռուսաստանցի համանախագահը պատասխանել է. «Առկա է դիրքորոշումների մերձեցում: Բայց ընդսմին կա այս եւ մյուս կողմերի համար անընդունելիի ըմբռնումը: Ուստի թե կողմերի, թե մեզ համար տարբերակների որոնման դաշտը նեղացել է: Մի կողմից դա հեշտացնում է խնդիրը: Բայց առայժմ ես չեմ կարող ասել, թե համաձայնությունն սկսել է ուրվագծվել», ասել է Մինսկի խմբի համանախագահը:

Դեկտեմբերի 1-ի դրությամբ Հայաստան է արտաքսվել 418 ՀՀ քաղաքացի

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այս տարվա դեկտեմբերի 1-ի դրությամբ, այլ երկրներից Հայաստան է արտաքսվել 418 ՀՀ քաղաքացի՝ համաձայն «Զվարթնոց» օդանավակայանում օդային սահմանը հսկող ռուսական սահմանապահ զորքի հաշվառմամբ ստացված տվյալների: ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության միգրացիոն գործակալությունը բացի այս տվյալներից՝ վտարվածների մասին վիճակագրական տվյալներ է ստանում նաեւ ՀՀ արտաքին գործերի նախարարությունից:

Ըստ միգրացիոն ծրագրերի բաժնի պետ Իրինա Դավթյանի, այդ թվում՝ Գերմանիայից արտաքսվել է 59, Թուրքիայից՝ 44, Հոլանդիայից՝ 39, Հունաստանից՝ 37, Չեխիայից՝ 73 մարդ: Սրանք այն երկրներն են, որտեղից արտաքսված հայերի թիվն ավելի մեծ է: Եգիպտոսից, Կանադայից, Իտալիայից, Կոլումբիայից արտաքսվել է մեկական, Իսպանիայից, Շվեյցարիայից՝ երկուական, ԱՄՆ-ից՝ հինգ մարդ: Կամավոր վերադարձողների մասին որեւէ վիճակագրական տվյալներ չկան, քանի որ չկա հաշվառում: Ի. Դավթյանի խոսքով, հատկապես եվրոպական երկրներից օտարերկրյա քաղաքացիներն արտաքսվում են, հիմնականում, ապաստանի հայցի մերժումից հետո: Իսկ այդ երկրներում ապաստանի հայցերի 99,9 տոկոսը մերժվում է:

Նշենք, որ ըստ ՄԱԿ-ի փախստականների հարցերով գլխավոր հանձնակատարի գրասենյակի տրամադրած տվյալների՝ զարգացած 36 երկրների թվում Հայաստանը ներկայացված ապաստանի տրամադրման հայցերի քանակով գտնվում է 19-րդ տեղում: Դիմումների թիվը 2005 թվականի երրորդ եռամսյակում կազմել է 2.320:

Իրանական գազ Նախիջեւանում

ԲԱՔՈՒ, 20 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր Նախիջեւանում Ադրբեջանի եւ Իրանի նախագահներ Իլհամ Ալիեւի եւ Մահմուդ Ահմադինեժադի մասնակցությամբ կայացել է իրանական գազի մատակարարումների սկսվելու պաշտոնական արարողությունը: Այն տեղի է ունեցել Նախիջեւանի գազի շահագործման քաղաքային վարչության տարածքում: Ինչպես հաղորդել է «Թրենդ» գործակալությունը, Նախիջեւանի Ինքնավար Հանրապետություն իրանական գազի մատակարարումն սկսվել է նոյեմբերի 3-ից: Դա վառելիքի առաջին մատակարարումն է Ինքնավար հանրապետություն վերջին տասնհինգ տարում: Այժմ վառելիք են ստանում Նախիջեւանն ու Ջուլֆան: Աստիճանաբար գազ կստանան ինքնավարության մյուս բնակավայրերը: Նախիջեւանի ԻՀ-ում գազով կապահովվեն ավելի քան 12 հազար բաժանորդներ:

Դրա հետ մեկտեղ նոյեմբերի 1-ից ադրբեջանական գազ է մատակարարվում Իրան՝ վառելիքով ապահովելու այդ երկրի հյուսիսարեւելյան տարածաշրջանները: Առաջին փուլում Նախիջեւան իրանական գազի ներմուծման ծավալը կկազմի տարեկան 52 մլն խորանարդ մետր (մինչեւ 2005 թվականի վերջը), 2006 թվականին՝ 250 մլն խորանարդ մետր, իսկ 2007 թվականից ներմուծման ծավալը կմեծանա մինչեւ 250 մլն խորանարդ մետր: Նույն ծավալով գազ Իրանին կվերադարձվի սահմանամերձ Աստարայում:

Մոսկվայում դատել են Իվան Սարգսյանի հրոսակախմբի անդամներին

ՄՈՍԿՎԱ, 20 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մոսկվայի քաղաքային դատարանը երկուշաբթի վճիռ է կայացրել 34-ամյա Իվան Սարգսյանի հրոսակախմբի յոթ անդամների նկատմամբ: Նրանք մեղավոր են ճանաչվել 2002 թվականի օգոստոսին գործարար Բորիս Լեբեդենկոյին առեւանգելու եւ սպանելու, ինչպես նաեւ 2004 թվականի մարտին ինկասատորական ավտոմեքենայի վրա հարձակման մեջ:

Դատարանը մեղադրյալներին մեղավոր է ճանաչել ներկայացված մեղադրանքի բոլոր կետերով: Առավելագույն պատժաժամկետը 22 տարի է: Սարգսյանն ստացել է 18 տարի: Հրոսակախմբում առավել փոքր դեր կատարած անդամի նկատմամբ դատարանը բավարարվել է 4 տարվա ազատազրկմամբ, գրում է «Գազետան»:

Բարի գալուստ, հրե շուն-2006

Ավարտվում է ոսկե աքաղաղի տարին, սկսվելու է կրակագույն շան բարի եւ ուրախ թագավորությունը: Արդեն ավանդույթ է դարձել, որ ամանորյա հարցերին պատասխանում է «Հրե գունդ» շաբաթաթերթի հիմնադիր խմբագիր **Անժելա Հակոբյանը**:

Ըստ արեւելյան աստղագուշակության, թեեւ շունը տանձնելու է իշխանությունը 2006 թ. հունվարի 29-ից, սակայն հենց Նոր տարվա կեսգիշերից մուտք է գործելու մեր կյանք հավասարակշռության, սիրո եւ ուրախության զգացումով լցնելու բոլորիս սրտերը: Տարին դիմավորենք որքան հնարավոր է մտերիմ խմբերով, բարեկամներով: Ուրախության եւ բերկրանքի մթնոլորտ ստեղծենք, խուսափենք տխուր մտքերից, վիրավորանք ու ցավ չպատճառենք միմյանց, որովհետեւ տարվա ընթացքում դա կարող է պատժել հրահրողներին:

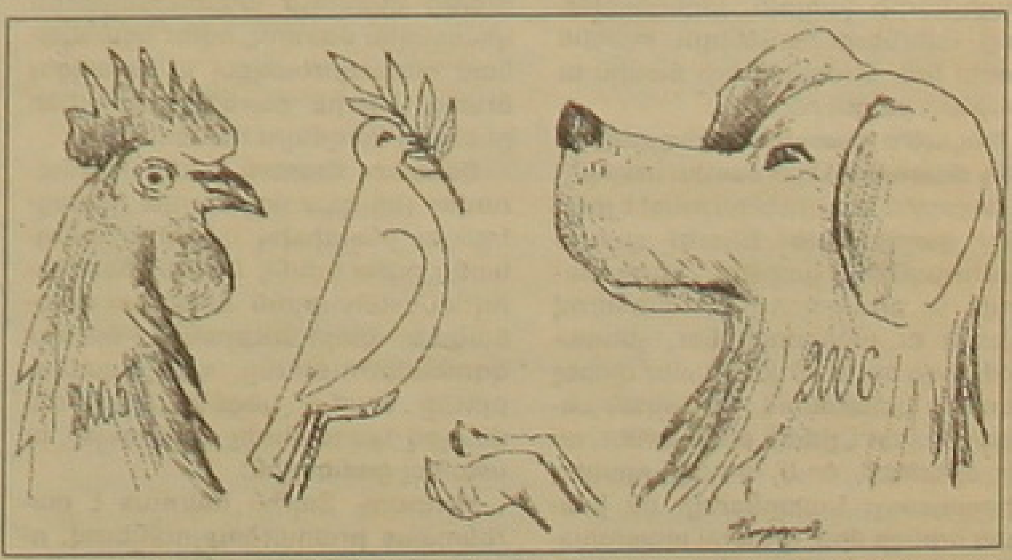

Ինչ է սպասվում 2006-ին: Աստղագուշակության պատմությունից հայտնի է, որ շան տարում հաճախ տեղի են ունենում անսպասելի ազատականացում, իդեալիստական գաղափարների քարոզչություն եւ իրականացում: Ակտիվ տարի է, որն էլ հնարավորություն կտա հասարակության լայն զանգվածներին հասնելու նյութական բարեկեցության: Կրակագույն շան էներգիան կներգործի նաեւ մարդկանց բնավորության վրա ու կառաջնորդի թաքնված տաղանդով շատերին, կդարձնի ավելի եռանդուն, ընդունակ ռիսկի դիմելու, ովքեր հանում բարձրագույն իդեալների, արմատական փոփոխությունների պատրաստ կլինեն զոհելու ամեն ինչ, նույնիսկ սեփական բարեկեցությունը: Այս տարվա իրադարձությունները կնպաստեն տարբեր ստեղծագործական ընդունակություններ ունեցող մարդկանց դրսեւորմանն ամենատարբեր ոլորտներում: Շատ մարդիկ «կբորբոքվեն» կրակի տարերքից, ուստի չեն բացառվում զանգվածային հասարակական ելույթները, հասարակության եւ իշխանության կոնֆլիկտները: Գործընկերային հարաբերությունների արդյունավետությանը կնպաստի թիմային աշխատանքը: Տարվա առաջին կեսին քաղաքական գործիչների սկզբունքների բախում տեղի կունենա, որը գագաթնակետին կհասնի սեպտեմբեր ամսին: Տարվա մյուս կեսը կլինի համեմատաբար հանգիստ եւ կառուցողական: Շան տարին բարենպաստ է ամուսնանալու, երեխա ունենալու, նոր գործնական եւ սիրային հարաբերություններ հաստատելու համար: Երեխաները, որ լույս աշխարհ կգան այս տարի, կլինեն վառ եւ յուրօրինակ անհատականություններ:

Տես էջ 2

ԱԶԳ **Ընթացիկ**

Ավելի քան 235 մլն դոլար՝ «Հազարամյակի մարտահրավերներից»

Հայաստանը անհատույց կստանա իր ներկայացրած հայցից ավելի շատ գումար

Դեկտեմբերի 16-ին «Հազարամյակի մարտահրավեր» հիմնադրամից Հայաստանի իշխանություններին տեղեկացվել է, որ «Հազարամյակի մարտահրավեր» կորպորացիայի տնօրենների խորհուրդը հաստատել է Հայաստանի Հանրապետության հետ կնքելիք համաձայնագիրը, համաձայն որի Հայաստանին 5 տարի իրականացման ժամկետով կտրամադրվի 235,65 մլն ԱՄՆ դոլար: Այդ կապակցությամբ երեկ մամուլի ասուլիս էր հրավիրել ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի փոխնախարար Տիգրան Խաչատրյանը:

Փոխնախարարը հիշեցրեց, որ այս տարվա մարտին Հայաստանի կառավարությունը ամերիկյան կողմին ոռոգման եւ ճանապարհների նորոգման համար ֆինանսավորում ստանալու հայտ էր ներկայացրել: Այդ ընթացքում կատարվել են փոփոխություններ, որոնցից առաջինն այն է, որ բացի ոռոգման համակարգում իրականացվելիք բարեկարգումից, գումարներ են հատկացվելու ջրի մատակարարումից մինչեւ շուկա ընկած հատվածում գյուղացուն աջակցելու համար: Դրանք են՝ ոռոգման նոր տեխնոլոգիաների ներդրում, ավելի բարձր բերքատվություն ունեցող մշակաբույսերի աճեցում եւ հետբերքահավաքային շրջանի աջակցություն: Տրամադրվող 235 մլն դոլարը կբաշխվի հետեւյալ կերպ: Գյուղական ճանապարհների նորոգման համար սկզբնական 57 մլն դոլարի փոխարեն կհատկացվի 67 մլն դոլար, ոռոգման 118 մլն դոլարի փոխարեն 145,6 մլն դոլար, այդ թվում՝ 32 մլն դոլար կայունության բաղադրիչը, ծրագրի կառավարման համար շուրջ 18 մլն դոլար, մոնիտորինգի եւ գնահատման համար՝ 5 մլն դոլար: Եվս 9 մլն դոլար նախատեսված է գյուղացիական վարկերի տրամադրման համար:

Ըստ Տիգրան Խաչատրյանի, այս ծրագրի հնարավորություններից կօգտվի շուրջ 200 հազար ընտանիք կամ 750 հազար գյուղական բնակիչ, որը կազմում է երկրի գյուղական բնակչության 75 տոկոսը: Դրա արդյունքում ակնկալվում է, որ գյուղական աղքատությունը կկրճատվի 6 տոկոսով: Շուրջ 300 համայնքների համար կկառուցվի մոտ 1000 կմ երկարությամբ 85 ճանապարհ, որը կազմում է «կենսական նշանակության» ճանապարհային ցանցի շուրջ 45 տոկոսը: Ընդ որում, ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի փոխնախարարը հավաստիացրեց, որ կառավարությունը չի սահմանափակվելու միայն ամերիկյան կառավարության հատկացված գումարներով եւ սեփական ռեսուրսների, «Լինսի» հիմնադրամի ու Ասիական զարգացման բանկի հաշվին նորոգելու է եւս 500 կմ ճանապարհ: Մի խոսքով, 5 տարի հետո ունենալու ենք համայնքային ճանապարհների բարեկարգ ցանց, իսկ յուրաքանչյուր համայնք ունենալու է առնվազն մեկ ելք դեպի մայրուղի:

Ոռոգման ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է վերականգնել 21 տարածաշրջանային ոռոգման սխեմա: Մասնավորապես ոռոգման 15 համակարգեր կվերափոխվեն մեխանիկականից ինքնահոսի, կվերականգնվեն կամ կկառուցվեն 7 ջրամբարներ, 200 կմ մայր ջրանցքներ, կարդիականացվեն 68 պոմպակայաններ, 15 տոկոս համաֆինանսավորման պայմանով կվերականգնվի ներտնտեսային ոռոգման ցանցը, ինչպես նաեւ կարդիականացվի Արարատյան դաշտավայրի դրենաժային համակարգը: Գյուղատնտեսության կայունության բաղադրիչի մասով նախատեսվում է աջակցել ոլորտում իրականացվող բարեփոխումներին՝ ջրօգտագործողների ընկերությունների ինստիտուցիոնալ, վարչական եւ գործառնական հզորացմանը, ինչպես նաեւ ֆերմերներին հետբերքահավաքային եւ ոռոգման նոր տեխնոլոգիաների, վերամշակման եւ մարկետինգի վերաբերյալ խորհրդատվության տրամադրմանը:

Տիգրան Խաչատրյանը հայտնեց, որ ծրագրի կառավարման օղակներում կընդգրկվեն նաեւ հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչները: Մինչեւ դեկտեմբերի 25-ը նրանք պետք է ներկայացնեն իրենց թեկնածուներին: Ինչ վերաբերում է «Հազարամյակի մարտահրավերներ» կորպորացիայի տնօրենի արտահայտած դիրքորոշմանը Հայաստանում սահմանադրական հանրաքվեի մասին, ապա փոխնախարարը նշեց, որ Հայաստանի՝ որպես հիմնադրամի առաջադրած չափանիշներին համապատասխանող երկրի գնահատականը տրվել է այս տարվա նոյեմբերի 8-ին եւ հաջորդ անգամ նման գնահատական կտրվի եկող տարվա նոյեմբերին:

Այդուհանդերձ, Տիգրան Խաչատրյանը հայտնեց, որ գումարների տրամադրման պլանը դեռեւս չի կազմվել եւ «hրերի նորմալ ընթացքի դեպքում» պայմանագիրը կստորագրվի եկող տարվա հունվարին:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Բարի գալուստ, հրե շուն-2006

1-ին էջից

Ինչ նվիրել սիրելիներին: Նախ, որքան հնարավոր է, նվերի փաթեթավորմանը արտասովոր տեսք տվեք եւ ճիշտ ընտրեք նվերը: Հողի տարրի ներկայացուցիչներին (ցուլ, կույս, այծեղջյուր) մատուցեք անակնկալ ու նրա նվերը դրեք ակնառու տեղ, թեկուզ այն աթոռին, ուր պատրաստվում է նա նստել: Ջրի տարրերի նվերը (խեցգետին, կարիճ, ձկներ), եթե ծավալը մեծ չէ, դրեք սեղանին՝ նրա ափսեի տակ կամ հենց նրա համար նախատեսված սպասքի մոտ: Օդի տարրերի մարդկանց (կշեռք, ջրհոս, երկվորյակներ) նվերները հանձնեք հանդիսավոր ձեւով, գրկախառնվեք: Դա նրանց շատ դուր կգա եւ ողջ տարին նրանք եռանդուն ու հաջողակ կլինեն: Կրակի տարրերի ներկայացուցիչներին (առյուծ, աղեղնավոր, խոյ) նվերները հանձնելու պահին խոսեք նրա արժանիքների մասին եւ փաթեթը բացեք ինքներդ:

Ինչպե՞ս զարդարել սեղանը եւ ինչ մատուցել: Նոր տարվա սեղանը հատկապես կեսգիշերին պետք է լինի ճոխ զարդարված: Ընտրեք տարվա խորհրդանիշը՝ կարմիր, արծաթագույն եւ բրոնզագույն երանգներով սփռոց ու անձեռոցիկներ, չմոռանաք զույգ ձեւավորված մոմեր վառել սեղանի կենտրոնում: Տոնական սեղանին պետք է լինեն թխվածքներ, աղի մթերքներ, ձուկ, սունկ, պանիր, ծիրանաոտ: Նախընտրելի են խաշած երինջի միս, դրանով պատրաստված կերակրատեսակներ, աղցաններ: Չմոռանաք տարվա խորհրդանիշը՝ շանը՝ մի անկյունում ընակի մեջ դրեք հացով ներբերիկ եւ մեկ խաշած ոսկորոտ մսի կտոր: Տոնական սեղանին խիստ ալկոհոլային խմիչքներ մի դրեք, ցանկալի են յուրատեսակ գինիներ եւ մրգահյութեր, կոկտեյլներ... Իսկ եթե տանը շուն ունեք, չմոռանաք նրա վզին արծաթագույն ժապավեն կապել ու նրա անկյունը զարդարել իր սիրած խաղալիքներով ու ոսկորներով... Իսկ հյուր գնալիս, եթե այդ տանը շուն կա, չմոռանաք նրան «նվեր» տանել:

Ինչ է սպասում 2006-ին 12 կենդանակերպերի ներկայացուցիչներին:

Առնետ- Բարենպաստ կլինի, եթե նրանք հետաքրքրվեն մասնագիտական աճով եւ ժամանակ հատկացնեն կարիերային: Նրանք պետք է խուսափեն գայթակղություններից, որպեսզի փորձության չենթարկվեն:

Ցուլ- Տարվա առաջին կեսին որքան էլ հոռետեսական տրամադրությունը համակի շատ ցուլերի, միեւնույն է, դա պատրանք է: Տարվա երկրորդ կեսին նրանք լուրջ հաջողության կհասնեն, որին կնպաստի նրանց կենսական փորձը եւ ինտուիցիան: Գործնական վերելքի հասնելու լավագույն ժամանակաշրջան է այն ցուլերի համար, որոնք ծնվել են կշեռքի, ջրհոսի նշանների ներքո:

Վագր- Խոստումնալից տարի է նրանց կյանքում անսպասելիորեն կհայտնվեն մարդիկ, ովքեր կցանկանան համագործակցել եւ աջակցել նրանց: Տարին բարենպաստ կլինի ընտանիք կազմելու համար:

Ճագար- Շատերն իրենց հարմարավետ չեն զգա ողջ տարվա ընթացքում եւ ինտուիտիվ կփնտրեն մարդկանց, ովքեր նրանց կօգնեն ձեռք բերելու վստահություն՝ հասնելու գործնական կայունության: Բնատուր զգուշավորությունը, զգայականությունը նրանց կօգնեն ստվերում մնալով կառավարել շրջապատը եւ ստանալ ցանկալին:

Վիշապ- Տարին հարուստ է բարենպաստ իրադարձություններով, որոնց շնորհիվ վիշապները կարող են նոր բարձունքներ գրավել: Տարվա առաջին կեսին ներքին անհարմարավետության զգացումը կստիպի փնտրել նոր տարբերակներ գործունեության մեջ եւ անձնական կյանքում:

Օձ- Ամբողջ տարվա ընթացքում կզգան որոշակի անորոշություն եւ անհանգստություն, որոնք կարող են դառնալ նրանց մշտական ուղեկիցները: Օձերը կձգտեն ինչ-որ բան փոխել իրենց կյանքում, թեեւ նրանց էներգիան այնքան էլ կայուն չի լինի, դրա կարիքը կզգան ու հակված կլինեն քննադատելու բոլորին:

Ձի- Հաջող տարի է, նրանց սպասվում են վաստակած փառք, հաջողություն, հասարակական ճանաչում: Հակված կլինեն համագործակցության, ինչի շնորհիվ էլ կամրապնդեն իրենց նյութական եւ ծառայողական դիրքը:

Այծ- Տարված կլինի սեփական գործերով ու ոչ միշտ հասկանալի կլինի շրջապատի համար: Տարվա երկրորդ կեսին նրանցից շատերին հնարավոր կլինի ազատվել իրենց նախկին սխալներից եւ բոլոր հնարավորությունները կօգտագործեն ծառայողական աստիճանով առաջ շարժվելու եւ անձնական խնդիրները լուծելու համար:

Կապիկ- Տարին բարենպաստ է ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու, կայուն գործընկերային հարաբերություններ հաստատելու համար: Թեեւ փառասիրությունն ու մատերիալիզմը ոչ միշտ կընդունվեն շրջապատողների կողմից, սակայն դա չի խանգարի կապիկներին իրենց օգտին շրջելու շատ դրական պահեր:

Աքլոր- Տարին բարդ կլինի եւ ստիպված կլինեն ավարտին հասցնել նախորդ տարում սկսած նախագծերը: Շատ աքլորներ հանում իշխանության կոնֆլիկտների կգնան:

Շուն- Շան տարում ծնվածների կյանքում կարող են տեղի ունենալ անսպասելի ճակատագրական փոփոխություններ: Իրենց ստեղծագործական ծրագրերը կիրականացնեն ազդեցիկ մարդկանց օժանդակությամբ ու տեղում չեն նստի, եղածով չեն սահմանափակվի, ակտիվ առաջ կընթանան:

Խոզ- Տարին ոչ միայն արտաքին, այլեւ ներքին արգելքների հաղթահարման տարի է: Որքան նրանք առանց կասկածի պատրաստ լինեն լուծելու ծագած հուզական կամ նյութական խնդիրները, այնքան հաջող կլինեն հեռանկարները:

Մհա այսքանը. թող նոր հրե շան տարին հաջողություններ բերի բոլորիս ընտանիքներին:

ՄԱՐԻՆԵ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

«Բրիտանական ավիաուղիներն» ամփոփում է 2005 թվականը

Ինչպես տեղեկանում ենք, «Բրիտանական ավիաուղիների» ֆրենչայզ գործընկեր BMED-ը Հայաստանում աճող պահանջարկը բավարարելու համար այս տարի ավելացրել է Երեւանի եւ Լոնդոնի թռիչքների քանակը, դրանք դարձնելով ամենօրյա: Բացի այն, որ «Բրիտանական ավիաուղիները» բարելավում է բիզնես դասի պարագաները, ավիաընկերությունը կարեւորում եւ զբաղվում է բարեգործությամբ: Միայն հունվարին «Բրիտանական ավիաուղիների» չվերթերից օգտվող ուղեւորները տրամադրել են ավելի քան կես միլիոն ֆունտ «Փոփոխություն դեպի լավը» ծրագրին, Յունիսեֆի նաեւ Հայաստանում իրականացվող աշխատանքներին աջակցելու նպատակով:

Բնապահպանական հարցերին օժանդակելու նպատակով «Բրիտանական ավիաուղիները» նախաձեռնել է նախագիծ, որով ուղեւորները կամավոր կարող են օգնել չեզոքացնելու թռիչքների ժամանակ արտանետումները՝ նվիրատվություններ անելով բնապահպանական հիմնադրամին:

Նշենք, որ «Բիզնես թրավելըր» ամսագրի բաժանորդները «Բրիտանական ավիաուղիները» ճանաչել են այս տարվա լավագույն ավիաընկերություն:

Ա. Հ.

Բաց քվեարկելը խախտում չէ... ասում է գլխավոր դատախազ Աղվան Հովսեփյանը

Երեկ ՀՀ գլխավոր դատախազ Աղվան Հովսեփյանը իր հրավիրած ասուլիսը սկսեց լրատվամիջոցներին շնորհակալություն հայտնելով. «ԶԼՄ-ները ակտիվորեն մասնակցելով սահմանադրական փոփոխությունների հանրաքվեին, լուրջ ուշադրության են արժանացրել այս հարցը» եւ դատախազությունը կարողացել է տեղեկանալ բոլոր այն նյութերին, որոնք վերաբերում են օրինախախտումներին, ընթացակարգային խախտումներին: Գլխավոր դատախազությունը, դեռեւս հանրաքվեից առաջ ստեղծել էր հանձնախումբ, որն էլ ամփոփել է իր աշխատանքներն ու երեկ ներկայացվեց լրագրողներին: Դատախազությունը մի շարք գրություններ է հղել ԱԺ նախագահին, ԿԸՀ-ի նախագահին, կուսակցության ղեկավարներին եւ ԶԼՄ-ներին՝ տրամադրել համապատասխան նյութեր հանրաքվեի ողջ ընթացքում եղած խախտումների վերաբերյալ: «Ընդհանուր առմամբ դատախազությունում ստացվել եւ ԶԼՄ-ների հրապարակումներից քննարկման առարկա են դարձել 25 հաղորդում՝ կապված հանրաքվեի հետ, նշեց պրն Հովսեփյանը, «դրանցից՝ քննարկման արդյունքներով հարուցվել է մեկ քրեական գործ. քր. օրենսգրքի 258 հոդվածի 2-րդ մասի առաջին կետի հատկանիշներով (հանրահավաքի ընթացքում «Հայլուրի» թղթակցի նկատմամբ բռնություն), կայացվել է քր. գործի հարուցումը մերժելու 16 որոշում, պարզաբանում է տրվել 5 դիմումի, իսկ 3 դիմումի քննարկումները դեռ ընթացքի մեջ են»:

Դատախազության ուսումնասիրությունների եւ ստուգումների արդյունքում ի հայտ են եկել մի շարք ընթացակարգային խախտումներ, որոնք էլ կոնկրետ առաջարկությունների հետ տեղ են գտել միջնորդագրում եւ ուղարկվել ԿԸՀ-ի նախագահին:

Իսկ այն հարցին «արդյոք խախտում չէ՞ր ՀՀ նախագահի եւ ԱԺ որոշ պատգամավորների բաց քվեարկելը», գլխավոր դատախազը պատասխանեց, որ «անձին ընտրելու գաղտնի քվեարկության իրավունք է տրվում եւ ամենեւին էլ դա չի նշանակում, որ ընտրողը պարտավոր է գաղտնի քվեարկություն կատարել: Յուրաքանչյուր ընտրող կարող է իր կամքը արտահայտել ընտրության հարցի վերաբերյալ, ինչը այդ անձինք կատարել են», մեկնաբանեց պրն Հովսեփյանը:

ՄԱՐԻՆԵ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

Հայ երիտասարդները Թուրքիայում

Նոյեմբերի 19-26-ը Թուրքիայում անցկացված երիտասարդական միջազգային սեմինարին մասնակցում էր հայաստանցի 4 երիտասարդներից բաղկացած խումբ, ինչին դեկտեմբերի 2-ի համարում անդրադարձել է Ստամբուլում հրատարակվող «Ակօս» շաբաթաթերթը: Խումբը ղեկավարում էր «Ազգի» լրագրող Թամար Մինասյանը, որն այցելել էր «Ակօսի» խմբագրություն եւ իր տպավորությունները պատմել շաբաթաթերթի հայերեն էջի խմբագիր Սարգիս Սերոբյանին: Միջազգային սեմինարը կրում էր «Երբեք առանց ծիածանի» խորագիրը եւ նպատակ ուներ հայ, թուրք, վրացի, ռումինացի եւ հույն երիտասարդների համատեղ քննարկումներ կազմակերպել ռասայական խտրականության թեմաներով:

Ի դեպ, այս միջոցառումը կազմակերպել էր «Էնկա» ընկերության դպրոցի «Միջազգային հասարակական ծառայության ակումբը»՝ Եվրոմիության ֆինանսական աջակցությամբ:

Հ. Ջ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ԺԳ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետության 47
ֆաքս 374 1 562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am

Գլխավոր խմբագիր ՅԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ	/հեռ 521635
Խմբագիր ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲՅԱՆ	/հեռ 529221
Լրագրողների սենյակ	/հեռ 581841
Համակարգ. ծառայություն	/հեռ 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն	/հեռ 529353

Համակարգչային շարվածք «Ազգ» թերթի

Թերթի նյութերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսությամբ առանց խմբագրության գրավոր համաձայնության խստիւ արգելվում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրավունքի մասին օրէնքի
Նյութերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Երկրում իշխող անարդարությունը նկատելի է դարձել

Այս անգամ բարձրաձայնողը ՀՅԴ-ն է

ARMENPRESS

Հայ հեղափոխական դաշնակցությունը (ՀՅԴ) բանակցում է իշխանական կոալիցիայի մյուս երկու կուսակցությունների հետ։ Նոր սահմանադրությամբ ենթադրվող նոր խնդիրներ են առաջանալու։ Դրանց լուծման համար քաղաքական ո՞ր ուժերի միասնական աշխատանքը պետք կլինի՝ պարզվելու է ընթացող բանակցություններով։ Այս մասին երեկ Մամուլի ազգային ակումբում խոսեց ԱԺ փոխնախագահ **Վահան Հովհաննիսյանը** եւ հավաստիացրեց, որ ՀՅԴ-ն ունի իր ուղին, գիծը անելիքը եւ հստակ ծրագրային ելույթը չի ուշանա, իսկ շուրջը կատարվողն այլ խնդիր է։ Կուսակցությունում համոզված են, որ պետք է վերանայել Հայաստանի քաղաքական պրակտիկան, քանի որ միայն օրենսդրական բարեփոխումները վճռորոշ չեն կարող լինել, երբ «երկրի մթնոլորտը թաղված է անարդարության մեջ»։ Խնդիրն արդարության մթնոլորտի վերականգնումն է, բայց «հասարակությունը փչացած է՝ «ես իմ գործ տվող չեմ» հոգեբանությամբ», եւ կան մարդիկ, ում այս իրավիճակը շահավետ է։ Արդարության եւ սոցիալական խնդիրներում էլ իշխանությունը չի վայելում ժողովրդի վստահությունը։ Ներկայացվածը որպես պատճառ եւ խոչընդոտ թվարկեց Վահան Հովհաննիսյանն ու հավաստեց, որ ընտրական գործընթացի արդարության ապահովման համար «յուրաքանչյուր տեղամասում երկու լավ տղա ունենալը կարեւոր է, որ հասկանան՝ բիլակի դեմ բիլակ կա»։ Այդ դեպքում կուսակցությունների խնդիրը կլինի 6 հազար մարդ ունենալը՝ հատկապես համամասնական ընտրակարգի դեպքում։ Համամասնական ընտրակարգը ՀՅԴ համոզմամբ հայրենական խորհրդարանի դիմագիծը փոխելու ճանապարհ է՝ արդեն իսկ կշիռ ունեցող կուսակցություններն ունեն իրենց լիդերները եւ ԱԺ-ում տեղեր հաստատագրած տնտեսվարող սուբյեկտները՝ «պետական բնույթի շահերի տեղ իրենց սեփական բիզնեսը թաքցնողները» ստիպված կլինեն նոր կուսակցություններ հիմնել։ Այդ դեպքում ժողովրդի հստակ գնահատական տալու հնարավորությունը հավանական կարեւորություն կունենա։

Վահան Հովհաննիսյանի գնահատմամբ գործող սահմանադրությունն անդրա երկաթյա արկղ է, որից ազատվելն իրոք անհրաժեշտ էր։ Եվ հանրաքվեում տեղ գտած անհարիր բաղադրիչները բանախոսը սահմանադրության բարեփոխման կարեւորությամբ բացատրելով, առանձնապես ծեծելիք չհամարեց։

Ընդդիմության գործելակերպին անդրադառնալով Հովհաննիսյանը կարծիք հայտնեց, որ 20 անձով ԱԺ-ում ներկայացված ընդդիմությունը ցանկության դեպքում կարող էր խորհրդարանում լիավոր կես լինել։ Ըստ նրա՝ ընդդիմությունը պետք է փորձագետների հետ մեծ աշխատանք տանելով սահմանադրության տեքստն ավելի հղկված ու լավը դարձներ, այնուհետեւ ժողովրդին իր հետեւից տանելով «այո» ասեր հանրաքվեին։ Այս գործելակերպի դեպքում, ըստ բանախոսի, իշխանությունը կսարսափեր իր նախաձեռնած բարեփոխումներից։ Ամեն դեպքում Վահան Հովհաննիսյանը նոր խորհրդարանում ընդդիմության ծանրակշիռ ներկայություն կանխատեսեց։

ՆԻՆԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

«Վաս ընդդիմությունը վաս իշխանությունից էլ վաս է»

PHOTOLURE

Սահմանադրական հանրաքվեից գրեթե մեկ ամիս անց հասարակական-քաղաքական տարբեր կառույցներ շարունակում են մեղավորներ փնտրել իրենց ձախողումներում։ Երեկ նման ձեռնարկումներից մեկի հեղինակն էլ «Համաձայնություն» կենտրոնն էր եւ **Դավիթ Շահնազարյանը**։ Վերջինիս գնահատմամբ՝ ընդդիմությունը կարող էր ավելի արդյունավետ աշխատել, ինչին համաձայն էր կազմակերպված քննարկման մասնակիցներից **Պետրոս Մակեյանը**։ Իսկ «Արդարություն» դաշինքի քարտուղար **Վիկտոր Դալլաքյանը** փորձում էր արդարացնել սեփական քայլերը եւ հավաստիացնել, թե դրանք մտածված եւ բովանդակային էին։ Նրա գնահատմամբ՝ հասարակության 90 տոկոսը «ոչ» ասելով հանրաքվեին՝ իր աստելությունն է արտահայտել իշխանությունների հանդեպ։ Ինչ վերաբերում է վերջերս հայտարարված «Հայաստան» կոմիտեի ստեղծմանը, Դալլաքյանը դրան բարեհավասորեն է վերաբերվում, գտնում է, որ այժմ լուրջ արդյունք չի տա։ Իսկ ընդդիմությունը այնքան էլ անզոր չէ, որքան փորձում են ներկայացնել ուրիշները. «Մատենադարանում հավաքված 8-10.000-ն այն հատվածն է, որն ասում է «մահ կամ ազատություն» եւ ամեն ինչի պատրաստ է», համոզված է նա։

Վիկտոր Դալլաքյանի եւ ընդդիմության գործողություններին քննադատաբար էր մոտենում քննարկման մյուս բանախոսը՝ քաղաքագետ **Աղասի Ենոքյանը**, ինչի համար մասնակիցները նրան նմանեցրին «Հ1-ի կամ Հ2-ի քաղաքական մեկնաբանի»։ Ըստ Ենոքյանի՝ «ընդդիմությունը դեռ երկար ժամանակ կողքից իր այս իրավիճակը», ժողովուրդը, միեւնույն է, չէր մասնակցելու հանրաքվեին, իսկ ընդդիմությունը չկարողացավ դա ներկայացնել իբրեւ սեփական հաղթանակ։ «Այսպիսի վաս ընդդիմությունը վաս իշխանությունից էլ վաս է. այսպիսով նաեւ վաղվա հույսն է կորչում, համոզված է նա։ Ընդդիմությունն ամեն ինչ արեց, որ իշխանափոխություն չլինի, չկարողացավ 2003-ի 150.000-անոց ցույցի մասնակիցների թիվը պահպանել»։ Ինչ վերաբերում է ղարաբաղյան բանակցություններին, Ենոքյանը համոզված է, որ մեր երկրի նախագահին այնտեղ պարզապես ձեւական ներկայություն է ապահովվելու եւ համաձայնելու այլոց պահանջներին։ Սրանով սակայն չէին ավարտվում պրն Ենոքյանի կանխատեսումները։ ՀՀԿ, ՀՅԴ, մի քանի այլ կուսակցություն՝ բացառությամբ «Օրինաց երկրի», եւ այսօրվա ընդդիմության գլխավոր դեմքերից մեկը. սա է Ենոքյանի պատկերացրած կոալիցիան, որ նախընտրական շրջանում ձեւավորելու է Քոչարյանը։ Իսկ այսօրվա ընդդիմությունը, ըստ նրա, փոփոխությունների չի ենթարկվի, «Քոչարյանին շատ հարմար է»։

Քննարկմանը մեղադրանքներ եւ արդարացումներ եղան Վիկտոր Դալլաքյանին ԵԽԽՎ-ից հետ կանչելու ժամանակաշրջանի, գաղափարախոսություն ունենալ-չունենալու եւ այլ հարցերի շուրջը եւս։

ԹԱՄԱՐ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

ՕՊԵՐԱՏԻՎ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

Ուժեղ քամին քանդել է 2 տան տանիքները

ԱԻՎ լրատվական կենտրոնից տեղեկացանք, որ դեկտեմբերի 17-ի լույս 18-ի գիշերը Գեղարքունիքի մարզի Կարմիր գյուղում 20 մ/վրկ արագությամբ քամին քանդել է Ս. Մկրտչյանի եւ Վ. Խաչատրյանի տների տանիքները։ Վնասի չափերը ճշտվում են, տուժածներ չկան։

Դանակահարություն

Ոստիկանության Դիլիջանի բաժինը հիվանդանոցից հաղորդում էր ստացել, որ կրծքավանդակի մասում սուր գործիքից ստացած վնասվածքով իրենց մոտ է տեղափոխվել 1976 թ. ծնվ. Վահագն Սարգսյանը, որը մահացել է։ Երեկ պարզվել է, որ Օրջոնիկիձեի փող. թիվ 10 ճանկապարտեզի մոտ, վիճաբանության ժամանակ Վ. Սարգսյանին դանակահարել է 1986 թ. ծնվ. Հմայակ Մ.-ն։ Հմայակ Մ.-ն ձերբակալված է, քննությունը վարում է դատախազությունը։

Դեկտեմբերի 20-ին Երեւանում գրանցվել է 3 ՃՏ պատահար, մեկ վրաերթ, որի հետեւանքով 1 մարդ զոհվել է, 7-ը՝ ստացած մարմնական վնասվածքներով տեղափոխվել հիվանդանոց։

ՄԱՐԻՆԵՍ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ՉԻՆՈՎՆԻԿՆԵՐԻ ԱՆՏԱՐԲԵՐ ՀԱՅԱՑՔԻ ՏԱԿ

Բուզանդի թիվ 15-ում շարունակվում է վերջին 4 բնակիչների կանանց հացադուլը

Բուզանդի թ. 15 տան դեկտեմբերի 15-ից հացադուլ հայտարարած Սուսաննա Պողոսյանի, Գոհար Մխիթարյանի, Նունե Վարդանու եւ Անահիտ Մելիքյանի վիճակն օր-օրի վատանում է, սակայն նրանք հրաժարվում են նահանջից՝ շարունակելով սեփականության իրենց իրավունքը ոտնահարողների դեմ պայքարել հուսահատ վերջին քայլին դիմելով։

«Այս երկրում միայն լրագրողներից ենք շնորհակալ, միայն նրանք են հետաքրքրվում մեզանով, անհանգստանում մեր ճակատագրով։ Մեզ այցելում են նաեւ մարդու իրավունքների պաշտպանի գրասենյակի ու Կարմիր խաչի աշխատակիցները, որոնք անկեղծորեն խոստովանում են, որ ոչնչով չեն կարող մեզ օգնել ու խորհուրդ են տալիս դադարեցնել հացադուլը, քանի որ Հայաստանում այդ ճանապարհով ոչնչի հնարավոր չէ հասնել, բացի սեփական առողջությունը քայքայելուց», ասում է Սուսաննա Պողոսյանը։ Հացադուլավորներն ամեն վայրկյան սպասում են վտանգի, նրանք տագնապած են, նյարդայնացած եւ անընդունակ հասկանալու իրենց հանդեպ դրսեւորվող անարդարությունն ու անհոգությունը։

Հացադուլավոր կանանցից երկուսը՝ Սուսաննա Պողոսյանն ու Անահիտ Մելիքյանը վիրահատված են, նրանց ամեն օր այցելող թաղային բժշկուհին զգուշացնում է հացադուլի վնասակար ազդեցության մասին, սակայն կանայք անդրդվելի են։

Ամենայն հավանականությամբ հացադուլը կդադարի մի քանի օրից, քանի որ դատական ակտերի հարկադիր կատարման գրասենյակի աշխատակիցը երեկ հայտնվել է Գոհար Մխիթարյանի տան բակում եւ զգուշացրել հինգշաբթի օրը վտարվելու մասին։

Մյուս կանանց նա չի այցելել, սակայն դա հիմք չի տալիս ասելու, որ նրանց ավելի երկար ժամանակ է տրված իրենց տներում ապրելու։ Տարածքն ազատելու հրամանն արդեն տրված է եւ որեւէ հացադուլավոր, թեկուզ մահվան եզրին գտնվող, անզոր է ազդելու «էլիտար» խավի ծրագրերի վրա։

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Եվրոպական դատարանի հետ հույս կապողների թիվն ավելանում է

1-ին էջից

Երեկ շինհրապարակում եռուն աշխատում էր պաշտպանության նախարարությանը պատկանող բեռնատար մեքենան։

«Ջրագլուխ» ազգագրական թաղամասի կառուցապատման նախագծով Հրազդանի ձորին հենված այս հատվածը մեր քաղաքի ամենագողտրիկ անկյուններից մեկը կարող էր դառնալ։ Այստեղ արդեն կառուցվել են մի քանի ցածրահարկ, հնաոճ շինություններ։ Բազմահարկ շենքի առկայությունն անիմաստ է դարձնում ազգագրական թաղամասի գաղափարն էլ, նախագծի իրականացման հետագա փորձերն էլ։

Փարաջանովի թանգարանի տնօրեն **Զավեն Սարգսյանի** պատմելով թանգարանի շրջակայքի 800 քառ.մ տարածքը ժամանակին Վազգեն Սարգսյանը նվիրել է Հովսեփ անունով մի զինվորականի։ Իրենք հենց այդ հատվածում, թանգարանից քիչ հեռու Փարաջանովի արձանը տեղադրելու վաղուցվա մտադրություն ունեն։ Երբ այդ մասին հայտնել են զինվորականին, վերջինս հրաժարվել է այդ հողակտորից։ Հետագայում հողատարածքը վաճառվում է ներկա անհայտ եւ հայտնի անձին։ Այսօր էլ արձանի համար նախընտրելի տարածքը շինհրապարակից դուրս է, բայց դրա տեղադրումն անիմաստ է դառնում բարձրահարկ շենքի անմիջական հարեւանությամբ։

Փարաջանովի թանգարան տարեկան 10 հազար մարդ է այցելում Հայաստանից եւ արտերկրից։ 2001 թվականին թանգարան այցելեց նաեւ Պուտինը։ Այն ժամանակ ներկա շինհրապարակ դարձած տարածքը հարթեցին, կարգի բերին, որ կառավարական մեքենաների կայանելու տեղը հարմար եւ պատշաճ տեսք ունենա։ Բազմահարկի կառուցումով տուրիստական ավտոբուսներն ու մեքենաները կզրկվեն կայանման վայրից եւ կայանելու դեպքում՝ շրջվելու հնարավորությունից։ Ասված չանի, հրդեհի դեպքում հրշեջները նույնպես ազատ տեղաշարժվելու հնարավորություն չեն ունենա։ «Քաղաքը տեր չունի, ոչ մեկին նման հարցերը չեն հետաքրքրում», ասում է Զավեն Սարգսյանը։

Բնակիչներին այլ խնդիր է հետաքրքրում։ Այդ շենքի կառուցումը նրանց կզրկի արեւի լույսից, իսկ կանաչապատ բակ կամ այգի ունենալու մասին խոսելն ավելորդ է դառնում։

Իրականում արտառոց ոչինչ չի կատարվում։ Նման խնդիր այս եւ Երեւանի մյուս համայնքների հազարավոր բնակիչներ ունեն։ Այս դեպքում ընդամենը լրացվում է գերխիտ բնակեցված կենտրոնի պատահաբար ազատ մնացած մի հատված։

Սակայն շատ կարեւոր մի հանգամանք շրջանցել են նոր կառույցի հեղինակները։ Հրազդանի ձորին հարող այս հատվածը սեյսմակայունության ամենավտանգավոր ցուցանիշներն ունի։ Սողանքագետների կարծիքով եւս բոլորովին աննպատակահարմար է այստեղ որեւէ շինարարություն սկսել, չնայած Հրազդանի գոտում օրինական ու ապօրինի ռեստորանների, սրճարանների, հյուրանոցների առատությանը։

Նույն արագությամբ, ինչ նախագիծն ընթացքի մեջ է մտել, բնակիչները դիմում-նամակներ են հղել հանրապետության նախագահին, քաղաքապետ Զախարյանին եւ Կենտրոնի ոստիկանության պետին ու թաղապետին, երեկ դիմել են նաեւ դատարան։ Նրանք հասցրել են համոզվել նաեւ, որ սանիտարա-հակահամաճարակային տեսչությունից եւ սեյսմիկ կենտրոնից եւս կառուցապատման թույլտվություն չի եղել։

Ի դեպ, ոստիկանության պետից պատասխան է ստացվել, թե բնակիչների բողոքից հետո իրենք շինարարությունը դադարեցրել են եւ այդ հարցով դիմել են նաեւ քաղաքապետարան։ Շինարարությունը, սակայն, բուռն ընթացքի մեջ է։

«Եթե դուք միջոցներ չձեռնարկեք, մենք կդիմենք Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարան»։ Այսպես է ավարտվում բնակիչների դիմում-տառանավիքը։

Քաղաքի կենտրոնում հողը ոսկուց թանկացել է եւ դրա առուվաճառքի բիզնեսն ամենաշահավետ ու յուղոտ հեռանկարն է խոստանում արագ հարստանալու մոլուցքով վարակված մեծ ու փոքր օլիգարխներին ու գործարարներին։ Որեւէ խաղ չկա այդ մոլուցքի դեմ։

Այսօր «Կոնգրես» հյուրանոցում մի քանի հասարակական կազմակերպություններ խնդիրը քննարկելու են քաղաքական կուսակցությունների ներկայացուցիչների հետ։

Ազգային-եկեղեցական

Մեսրոպ արք. Գրիգորեան. «Կը մաղթեմ, որ մոլեռանդ կուսակցականներ վերջապէս զգաստանան եւ չխանգարեն ժողովուրդի միասնութիւնն ու գործակցութիւնը ազգային-եկեղեցական կեանքի մէջ»

- Սրբազան հայր, տեղեակ ենք, որ շուրջ 45 տարիներէ ի վեր կը ղեկավարէք Աւստրիոյ հայ համայնքը, կարո՞ղ էք տեղեկութիւններ հաղորդել իրագործումներուն եւ դժուարութիւններուն մասին:

-Եթէ հաշուենք այցելու հովիւի տարիները՝ յիրաւի 45 տարիներ ծառայած կը լինեմ Աւստրիոյ Հայ առաքելական եկեղեցական համայնքին: Առաջին անգամ 1959 թուի ամառն էր, որ արձակուրդի եկայ Վիեննա: Այդ ժամանակ Գալուստ Կիւլպէնկեան հիմնարկութեան կրթաթոշակով կ'ուսանէի Անգլիոյ Դուրհամ (Դարհըմ) համալսարանի մէջ՝ հետեւելով Միջին Արեւելքի նոր շրջանի (19-20-րդ դար) պատմութեան եւ արեւելեան լեզուներու: Եկեղեցական վարչութեան ատենապետ պրն Առնենակ Վարդեան եւ այլ ազգայիններ խնդրեցին, որպէսզի Վիեննա մնամ, ծառայեմ Հայ առաքելական եկեղեցւոյ եւ միաժամանակ ուսումս շարունակեմ տեղւոյն համալսարանին մէջ, քանզի վերջին հոգեւոր հովիւը՝ Եղիշէ ծ. վրդ. Իւթիւճեան, մի տարի առաջ վախճանած էր եւ համայնքը տակաւին չէր յաջողած նոր հոգեւորական մը ապահովել: Ես չկարողացայ առաջարկը ընդունիլ, պատճառաբանելով թէ նոր 1959 յունուարին սկսած էի ուսման եւ ատենախօսութիւն պիտի լինէր առաջի Կիւլպէնկեան հիմնարկութեան՝ եթէ կիսատ թողէի ուսումս Անգլիոյ մէջ: Սակայն համայնքը հանգիստ չտուաւ ինձ եւ բոլոր մեծ տօնական առիթներով հրաւիրեց Ս. Պատարագ մատուցանելու եւ դա պատճառ հանդիսացաւ, որ ուսմանս աւարտին՝ 1962 թուի յունուարին, Վիեննա գամ եւ ստանձնեմ հոգեւոր հովիւի պաշտօնը, պայման դնելով, որ երեք տարուան ծառայութենէ ետք պիտի վերադառնամ Լիբանան:

- Ի՞նչ պատահեցաւ երեք տարի ետք:

- Ատենապետ պրն Սարգիս Կարապետեան, ատենադպիր Արէտ Հինդլեան եւ այլք շատ խնդրեցին, որ մնամ եւ իրենց հետ միասնաբար կառուցանենք մի նոր եկեղեցի, քանի Ս. Փրկիչ մատուռը շատ փոքր էր եւ շէնքի մը չորրորդ յարկին վրայ կարգաւորուած: 1964 թուին վարչութեան հետ միասին յաջողեցանք Վիեննայի 3-րդ թաղամասին մէջ, Քոլոնիցգասէ 11, շէնք մը գնել գաղութի միջոցներով եւ յունիս ամսուն վերջը հանդիսաւորապէս կատարեցինք անկիւնաքարի օծումն ու զետեղումը շէնքի բակին մէջ: Մինչ այդ նախախնամութեան ազդեցութեամբ՝ 1960 թուի ամառը ընդունեցանք այցելութիւնը Լոնդոնաբնակ տիկ. Հռիփսիմէ Հալաճեանի, անգլիական անուամբ՝ Ռոզ Թէրիի, որ խոստացաւ հոգալ եկեղեցւոյ շինութեան ծախսերը: Հոկտեմբերին 1964 թ. բարերարուհին անակնկալ կերպով վախճանեցաւ, բայց Մայր աթոռ Ս. Էջմիածինը իբրեւ ժառանգորդ՝ մեզ տրամադրեց անհրաժեշտ գումարը եւ կամօքն Աստուծոյ 1968 թուի սկիզբը աւարտեցաւ եկեղեցւոյ կառուցումը եւ ապրիլ 21-ին Երանաշնորհ Տ. Վազգէն Ա. կաթողիկոս, առընթերակայութեամբ Կ. Պոլսոյ պատրիարք Տ. Շնորհք արքեպիսկոպոսի եւ ի ներկայութեան աւստրիական կառավարական եւ հոգեւորական ներկայացուցիչներու՝ կատարեց օծումը:

- Կարո՞ղ էք նշել շինարարական այլ իրագործումներ:

- Եկեղեցական օծման նախորդ երեկոն՝ կատարեցինք բացումը մշակութային սրահի մը՝ եկեղեցւոյ յարակից, որուն նորոգութեան եւ կարգաւորման ծախսերուն մասնակցեցաւ Գալուստ Կիւլպէնկեան հիմնարկութիւնը: 1987 թուին, նմանապէս եկեղեցւոյ յարակից՝ գետնայարկի վրայ նորոգութեամբ յարմարեցուցինք երկու փոքր սրահներ եւս՝ որպէս համայնքի եւ երիտասարդաց հաւաքավայր: 1998 թուին սոյն երեք սրահները նորոգուեցան եւ փակ առաստաղով կամ «Ձմեռնային պարտէզով» միացուեցան իրար:

- Տեղեկացանք, որ համայնքը ունի նաեւ շաբաթօրեայ դպրոց:

- Իմ նախորդը՝ մինչեւ 1958, եւ ես՝ 1962 թուականէն սկսեալ գաղութի երեխաներուն եւ պատանիներուն կանոնաւորապէս ջամբած ենք կրօնի եւ հայերէն լեզուի դասաւանդութիւնը: 1980 թուին, պրն Աստուածատուրեանի ատենապետութեան շրջանին, եկեղեցւոյ շէնքի երրորդ յարկի վրայ կատարեցինք Յովհաննէս Շիրազի անուան շաբաթօրեայ դպրոցի բացումը: Այդ օրուանից կազմակերպեալ կերպով կը գործէ դպրոցը, ուր կրօնի եւ հայերէնի առարկաներու կողքին կ'ուսուցուին նաեւ հայոց պատմութիւն, հայկական երաժշտութիւն եւ հայկական պարեր:

Վերջին տարիներուն, շնորհիւ տիկ. Աղաւնի Բարոյեանի եւ իր գործակիցներու, մասնաւորաբար տիկ. Ժենիկ Ամիրեանի, յաջողեցան դպրոցի մէջ միախառնել եւ միասնականացնել Հայաստանէն եւ Պարսկաստանէն ներգաղթած ընտանիքներու երեխաները: Նոր տարուան մէջ հանդիսաւորապէս պիտի նշուի Յովհաննէս Շիրազ շաբաթօրեայ դպրոցին 25-ամեակը:

- Սրբազան հայր, ազգային եւ միջազգային իրադարձութիւններու մթնոլորտին մէջ ինչպիսի՞ հարցեր եւ մարտահրաւէրներ կը դիմագրաւեն Կենտրոնական Եւրոպայի մեր համայնքները:

-Ինչպէս այլ գաղութներու մէջ, Կենտրոնական, Արեւելեան եւ Հիւսիսային Եւրոպայի եկեղեցական համայնքներու գլխաւոր դժուարութիւնը միասնականութեան եւ համագործակցութեան խնդիրն է: 1980 թուականէն ի վեր Երանաշնորհ Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի կարգադրութեամբ եւ յատուկ կոնդակով ստեղծուեց Կենտրոնական Եւրոպիոյ հայրապետական պատուիրակութիւնը, որ մինչեւ 1991 կը ներգրաւէր նաեւ Գերմանիան: Այդ թուին Գերմանիան Մայր աթոռոյ կարգադրութեամբ դարձաւ առանձին թեմ եւ նրա փոխարէն ինձ յանձնուեցան Արեւելեան Եւրոպական երեք երկիրներ: Այժմ հայրապետական պատուիրակութիւնը կընդգրկէ հետեւեալ երկիրները՝ Աւստրիա, Չեխիա, Սլովակիա, Հունգարիա, Շուէդ, Դանիա, Նորվեգիա եւ Ֆինլանդիա: Միջին Արեւելքէն, յատկապէս Սուրիա-Լիբանանէն եւ Պարսկաստանէն գաղթած հայեր իրենց հետ կը բերեն տեղական վարչական եւ կուսակցական սովորութիւններ, որոնք բնականօրէն կը խանգարեն համայնքներու խաղաղ կեանքն ու գործունէութիւնը: Հիմնական հարցը որոշ աշխարհականներու ձգտումն է՝ համայնքային-եկեղեցական գործերը առանձին եւ ինքնագլուխ կարգադրել, առանց հոգեւոր հովիւի եւ հայրապետական պատուիրակի մասնակցութեան: Սոյն պարագան լուրջ խնդիր կը յարուցանէ, քանի Մերձաւոր Արեւելքէն ներգաղթած անկուսակցական հայեր, որոնք հաւատարիմ են Մայր աթոռոյ, ձայն եւ բողոք կը բարձրացնեն կուսակցական-քաղաքական վարմունքներու եւ ճնշումներու դէմ եւ կը պահանջեն, որ այդպիսի անձինք հանգիստ թողուն համայնքը եւ հեռանան: Այսպիսի պայմաններու մէջ հարց կը ծագի, թէ ինչ իմաստ ունին վերամիութեան ջանքերն ու բանակցութիւնները՝ Ամերիկա կամ այլուր, քանի երկու տարբեր ուղղութեան խումբեր չեն կարող կամ չեն փափագիր՝ միասնաբար գործել յօգուտ համայնքներու զարգացման եւ յառաջդիմութեան:

Աստ ուրիշ կարեւոր հարց մը եւս կը յառաջանայ. արդեօք այս կուսակցական-քաղաքական շարժումներն ու խանգարումները Ամենայն հայոց հայրապետութեան իրաւասութեան ներքոյ գտնուող թեմերու մէջ, առանձնակի եւ տեղակա՞ն երեւոյթներ են, թէ՞ արդիւնքն են կենտրոնէ մը ղեկավարուող ծրագրեալ նպատակներու: Ես անձնապէս համոզուած եմ, որ Դաշնակցութեան կենտրոնական մարմին մը ի Հայաստան կամ Լիբանան կամ Ամերիկա, հրահանգներ կ'արձակէ կանոնաւոր կերպով եւ ուշադրութեամբ կը հետեւի դէպքերու զարգացումներուն: Երկդիմի քաղաքականութիւնը դիմակազերծուեցաւ Կանադայի մէջ Կիլիկեան թեմի մը հաստատման առթիւ: Կուսակցութիւնը ի Հայաստան կը յայտարարէր, թէ խօսք կամ խօսակցութիւն չէ եղած, մինչ տեղւոյն կուսակցական պատասխանատուներէն մին ինձի կը յայտնէր, թէ «Մեր տղաք այժմ Անթիլիաս կը գտնուին՝ ճանաչման հարցը կարգադրելու»: Մի քանի ամիս առաջ, երբ Հայաստանի խորհրդարանին մէջ Սահմանադրութեան բարեփոխութեանց ընթացքին կ'առաջարկուէր հիմնագրել, թէ Ամենայն հայոց հայրապետութեան Մայր աթոռ Ս. Էջմիածին կենտրոնն է Հայաստանեայց առաքելական Ս. եկեղեցւոյ, դաշնակցական երեսփոխաններ հակառակեցան, պատրուակելով թէ բացայայտ իրականութիւն մը անհրաժեշտ չէ Սահմանադրութեան մէջ ներառնել: Ո՞հ, ինչ զգայուն եւ յուզիչ փափկանկատութիւն եւ տրամաբանութիւն: 1956 թուին կուսակցութիւնը որպէս մի նոր «տիրացու» մուտք գործեց Կիլիկեան աթոռի աւանդատունը եւ մինչեւ այսօր կաթողիկոսութիւնը «Ազգ. Սահմանադրութեան» վերարկուի ներքոյ կը պահէ իր հսկողութեան տակ: Եթէ ՀՅԴ գլխաւոր գաղափարախօս Միքայէլ Վարանդեան մի պահ դուրս գար գերեզմանէն եւ տեսնէր իր յաջորդներուն «ընկերվարական» գործունէութիւնը, շատ պիտի զարմանար եւ հաւանօրէն մի մտրակով բոլորը դուրս վտարէր ղեկավարութենէն:

- Դուք Հայ եկեղեցւոյ զարգացած եւ կարկառուն դէմքերէն մէկն էք, որ Երջանկայիշատակ Վազգէն Ա. Հայրապետի օրերէն ի վեր կը մասնակցիք եկեղեցւոյ կանոնադրութեան մշակման աշխատանքին: Այսօր ինչպիսի՞ ընթացքի մէջ է այդ գործը:

- Յիրաւի, 1980-ական թուականներէն ի վեր մասնակցած եմ եւ կը մասնակցիմ Հայ եկեղեցւոյ նոր կանոնադրութեան խմբագրման աշխատանքին: Առաջին յանձնարարութիւնը, ինչպէս դուք նշեցիք, կատարեց Վազգէն Ա. Կաթողիկոս եւ փոքր դանդաղեցումէ ետք՝ 1987 թուին, այժմ հանգուցեալ Տիրան արք. Ներսոյեանի եւ Շնորհք արք. Գալուստեան պատրիարքի հետ միասնաբար մշակեցինք մի նոր համապարփակ կանոնադրութիւն, որ հիմք - հիմք փոփոխութեամբ 1988 թուին երեք տարուան փորձաշրջանի համար հրատարակուեցաւ «Էջմիածին» ամսագրին մէջ, բայց ի նկատի առնուած էր միայն Խ. Միութեան շրջանակի մէջ գործող Հայ եկեղեցին: Գարեգին Ա. Երանաշնորհ Կաթողիկոս Ամենայն հայոց՝ շարունակելով գործը, մի նոր յանձնաժողով նշանակեց Վաչէ արք. Յովսէփեանի ատենապետութեան ներքոյ, որ Գարեգին Բ. Վեհափառ հայրապետին կողմանէ վերակազմուելով՝ 2000-2001 թուին աւարտեց նոր կանոնադրութեան խմբագրութիւնը: Յետ այնորիկ Գերագոյն հոգեւոր խորհուրդը՝ Նորին Սրբութեան նախագահութեան ներքոյ ինձ յանձնարարեց յանձնախումբ մը կազմել եւ կանոնադրութեան բոլոր մասերն ու կանոնները հիմնաւորել պատմական փաստաթուղթերով եւ պատմական ժողովներու որոշումներով: Դժբախտաբար այս աշխատանքը տակաւին չէ աւարտած, որովհետեւ բաւարար գործակիցներ չկան, բայց կը յուսամ մինչեւ 2007 թ. աշուն պատրաստ կը լինի: Այդ ժամանակաշրջանին հաւանօրէն Վեհափառ հայրապետը հրաւիրէ Ազգային-եկեղեցական ընդհ. ժողով, որուն իրաւունքն է հաստատել նոր կանոնադրութիւնը: Բնականօրէն կարելի չէ ակնկալել, որ հրաշք պատահի եւ Հայ եկեղեցւոյ իրաւական վիճակը անմիջապէս եւ կարճ ժամանակի մէջ բարեփոխուի: Նուազագոյն 4-5 տարի պիտի տեւէ՝ մինչեւ որ Ամենայն հայոց հայրապետութեան ենթակայ բոլոր թեմերն ու համայնքները իրենց տեղական կանոնադրութիւնները յարմարեցնեն մայր կանոնադրութեան: Դժբախտաբար քաղաքական եւ ազգային - եկեղեցական որոշ պայմաններու բերմունքով՝ կարգ մը կանոնագրութեանց մէջ թեմերու կամ համայնքներու առնչութիւնը Մայր աթոռ Ս. Էջմիածնի հետ շատ անորոշ է կամ անբաւարար: Այդ իսկ պատճառաւ երբեմն ինքնիշխանութեան երեւոյթներ կը յառաջանան, որոնք անկասկած վնասաւոր կը հանդիսանան եկեղեցական կեանքի եւ գործերու կանոնաւոր, օրինական եւ արդիւնաբեր ընթացքին: Ինչպէս այլ առիթներով արտայայտած եմ, այս պարագային եւս կը ցանկամ փառք եւ գոհունակութիւն ընծայել Աստուծոյ, որ 1999 թուի հոկտեմբերին Ս. Հոգւոյ ազդմամբ պատգամաւորները առաջնորդեց կաթողիկոսական ճիշդ ընտրութեան՝ յանձին Գարեգին Բ. սրբազնագոյն եւ ընդհանրական հայրապետի: Նա հետեւողականօրէն կը հետապնդէ կանոնադրութեան եւ կարգապահութեան բոլոր հարցերը եւ հաւանօրէն 2006 թուի աշնան համայնքային ներկայացուցչական ժողովի կամ խորհրդակցութեան մը մէջ առաջին միջոցառումները որոշէ ի նպաստ կանոնական բարեկարգութեան:

Յառաջիկայ տարուան յունիս ամսուն, երբ Վեհափառ հայրապետը Կ. Պոլիս այցելէ, վստահօրէն Թիւրքիոյ հայոց պատրիարքութեան յարաբերութիւնները եւս Մայր աթոռի հետ՝ կանոնաւոր եւ օրինական հունի մէջ մտած կը լինեն եւ կը շարունակուին՝ յուրախութիւնն հայ ազգի եւ եկեղեցւոյ:

- Ինչպիսին են Աւստրիոյ հայ առաքելական համայնքի եւ Ձեր՝ որպէս հայրապետական պատուիրակի եւ գիտնականի ծրագիրները 2006 թուին:

- Վեհափառ հայրապետի տնօրինութեամբ, Հայ առաքելական համայնքի վարչութեան առաջարկութեամբ եւ իմ համաձայնութեամբ՝ նոր տարուան մէջ ամէնօրեայ հոգեւոր հովիւի պաշտօնը պիտի փոխանցեմ երիտասարդ հոգեւորականի մը՝ տարիքի յառաջացման պատճառաւ եւ ես պիտի շարունակեմ իմ ծառայութիւնը՝ որպէս Կենտրոնական Եւրոպիոյ եւ Սկանդինաւիոյ հայրապետական պատուիրակ, կատարելով վերատեսչութիւնն ու հոգեւոր խնամատարութիւնը ութ երկիրներու, որոնք են՝ Աւստրիա, Շուէդ, Դանիա, Նորվեգիա, Ֆինլանդիա, Չեխիա, Սլովակիա եւ Հունգարիա:

Գիտական մարզի մէջ, եթէ առողջ մնամ, Աստուծոյ կամքով եւ Վեհափառ հայրապետի աղօթքներով՝ երկու տարի եւս պիտի շարունակեմ հայագիտական դասախօսութիւններս Վիեննայի համալսարանում՝ բիւզանդագիտութեան եւ նոր յունագիտութեան ինստիտուտի մէջ, իբր գլխաւոր առարկաներ ունենալով՝ հայ ժողովուրդի քաղաքական պատմութիւնը եւ գրաբար լեզուն: Կը յուսամ մինչեւ յունուարի վերջը տպագրութեան պատրաստ կը լինի աստուածաբանութեան եւ յատկապէս քրիստոսաբանական ուսումնասիրութիւններու հաւաքածուն՝ անգլերէն լեզուով: Յետ այնորիկ կը շարունակեմ հայագիտական ուսումնասիրութիւններու հրատարակութիւնը՝ հայերէն եւ եւրոպական լեզուներով:

Այս օրերուն, դեկտ. 1-4, աւարտեցաւ միջազգային գիտաժողովը աստ ի Վիեննա՝ նուիրեալ հայկական այբուբենի ստեղծման 1600-ամեայ յոբելեանին: Ուրախ եմ եւ երախտապարտ, որ Նորին Ս. Օծութիւնը յանձն առաւ գալ եւ պաշտօնական բացումը կատարել ժողովին՝ Աւստրիական գիտութիւններու ակադեմիայի սրահին մէջ: Նիւթը փոքր ինչ ընդարձակելով բանաձեւած էինք այսպէս. «Կովկասեան այբուբեններու ստեղծումը՝ որպէս պատմամշակութային երեւոյթ»: Բիւզանդագիտական ինստիտուտից բարեկամս պրոֆ. Վերնըր Զայբթ եւ ես միասնաբար կազմակերպեցինք յոբելենական հանդիսութիւնները, աջակցութեամբ եւ հովանաւորութեամբ Աւստրիական ակադեմիայի, Բիւզանդագիտական կոմիսիայի, Բիւզանդագիտական ինստիտուտի եւ Աւստրիական-հայկական ուսմանց ընկերութեան: Հայրենիքէն հրաւիրած էինք վեց դասախօսներ, ի միջի այլոց՝ ակադեմիկոս պրոֆ. Վ. Բարխուդարեան եւ Մատենադարանի տնօրէն դր. Սէն Արեւշատեան:

- Ի՞նչ խօսք ունիք փոխանցելիք մեր հայրենիքի եւ սփիւռքի ընթերցողներուն:

- «Պաղ պատերազմ»-ը աւարտեցաւ ընդհ. աշխարհի մէջ, Հայաստան ազատ եւ անկախ հանրապետութիւն հռչակուեցաւ, դժբախտաբար տակաւին կուսակցական մենատիրութեան ձգտումները կը շարունակուին եւ Սփիւռքի հայութիւնը բաժանումի եւ յարատեւ ընդհարումներու եւ վէճերու մէջ կը պահեն:

Իսկ մայր հայրենիքի ղեկավարներուն խօսք տալը անպատշաճ կը նկատեմ, բայց ցանկալի է, որ պարզ ժողովուրդի մասին առաւել ուշադրութեամբ եւ լրջութեամբ մտածեն, որպէսզի կեանքի տնտեսական մակարդակը բարձրանայ եւ արտագաղթը վերջապէս դադրի՝ յօգուտ մեր ազգին:

Հարցազրոյցը վարեց
ՀԱՍՕ ՄՈՍԿՈՖԵԱՆԸ
Վիեննա
Դեկտ. 2005

Ենթադրվում է, որ ԱՄՆ-ը միջուկային զենք է կուտակում Հարավային Իրաքում

Խուսափելու համար Իրանի վրա հնարավոր հարձակման հետեւանքներից

Վերջին շրջանում Մերձավոր եւ Միջին Արեւելքն ականատես է լինում քաղաքական տագնապալի զարգացումների, որոնք ավելի քան սրում են տարածաշրջանի առանց այդ էլ սրված լարվածությունը: Զարգացումների հիմքում պաշտոնական Վաշինգտոնի իրաքյան քաղաքականությունում նկատվող փոփոխություններն են, Իրանի հարաճուն ազդեցությունը հակակշռելու համար նրան Թուրքիայի միջոցով իրաքյան գործընթացներում ներգրավելու, ինչպես նաեւ Եվրոմիությանն իրանական պետության դեմ հանելու փորձերը: Ի պատասխան այս ամենի Թեհրանը կոշտ հակազդեցություն է ցուցաբերում ԱՄՆ-ին եւ Իսրայելին:

Վաշինգտոնի իրաքյան քաղաքականության փոփոխությունների առումով բնորոշ են Իրաքում ամերիկյան զորքերի քանակը մինչեւ գարուն կրճատելու որոշումը, հակաիրաքյան կոալիցիայի անդամների հեռացումը երկրից, Իրանի եւ Իրաքում սուննի արաբների հետ «համագործակցելու» պատրաստակամությունը, ինչպես նաեւ նախագահ Ջորջ Բուշի դեկտեմբերի 15-ի ու 18-ի ելույթները, որոնցում նա պատերազմի պատճառ դարձած հետախուզական տվյալների ստահոդության եւ ահավոր կորուստների խոստովանություն է արել՝ ավելացնելով. «Ոմանք պնդում են, թե պատերազմը տանուլ է տրված եւ պետք չէ շարունակել: Պարտվողականությունն արդարացված չէ փաստերով»:

Տարածաշրջանում Իրանի ազդեցությունը հակակշռելու համար նրան Թուրքիայի միջոցով իրաքյան գործընթացներում ներգրավելու առումով էլ բնորոշ էին Իրաքում ԱՄՆ դեսպանի, Հետաքննությունների դաշնային բյուրոյի եւ Կենտրոնական հետախուզական վարչության տնօրենների հաջորդաբար գործուղումն Անկարա:

Ինչ վերաբերում է Եվրոմիությանն Իրանին հակադրելու փորձերին, ապա ԵՄ-ի երկրները նաեւ ՆԱՏՕ-ի անդամներ են, իսկ ռազմական այս կառույցը, գլխավոր քարտուղար Յաապ դը Հոոպ Սխեֆերի վկայությամբ, չի մասնակցի իրանական պետության դեմ ամերիկյան ռազմական գործողություններին: Այլ կերպ, ամերիկյան փորձերն ապարդյուն են անցնում: Այդ ընթացքում Թեհրանը Իսրայելին հավասարակշռությունից հանելու համար Հոլոքոստը կասկածի տակ դնելիս միաժամանակ նախազգուշացնում է, որ հարձակման ենթարկվելու դեպքում իրանական զինված ուժերի պատասխանը կլինի կտրուկ, հաստատուն եւ խորտակիչ:

Որքանո՞վ է հավանական Իրանի վրա հարձակումը: Այդ հարցին օրերս պատասխանել է արտգործնախարարության խոսնակ Համեդ Ռեզա Ասեֆին. «ԱՄՆ-ն ու մյուս երկրները չունեն այն ուժերը, որ ի վիճակի լինեն հարձակվել Իրանի վրա եւ քաջատեղյակ են այդ մասին»: Ըստ երեւույթին խնդիրը ոչ այնքան ուժն է, որքան հարձակման անխուսափելի հետեւանքները, ինչպես նաեւ դրան ըստ արժանվույն պատասխանելու Թեհրանի վճռականությունը:

Թերեւս այդ առումով պատահական չէ, որ միջազգային շրջանակները վերջերս շրջանառության մեջ են դրել ոչ թե Իրանի վրա ԱՄՆ-ի, այլ իրանական միջուկային օբյեկտների վրա Իսրայելի հնարավոր հարձակման հարցը: Սակայն օբյեկտների վրա հարձակումը ենթադրում է Իրանի պատասխան հարվածն Իսրայելին եւ իրանական բազմահազարանոց զորքերի ներխուժումը Հարավային Իրաք: Այդ դեպքում ի չիք կդառնան դեկտեմբերի 15-ի խորհրդարանական ընտրությունների հետ կապված Վաշինգտոնի ակնկալիքներն Իրաքում, ձախողումն այստեղ կստանա անդառնալի բնույթ, երկրում տեղակայված 160 հազարանոց ամերիկյան զորքերի քանակը կրճատելու փոխարեն անհրաժեշտ կլինի համալրել դրանք:

Հետեւաբար ամենեւին չի կարող պատահական լինել Իրանի միջուկային օբյեկտների վրա Իսրայելի հնարավոր հարձակման հարցի հետ միջազգային շրջանակներում նաեւ Հարավային Իրաքում ԱՄՆ-ի կատարած միջուկային զենքի կուտակման հարցի շրջանառությունը՝ պայմանավորված իրանական զորքերի հնարավոր ներխուժմամբ: Թուրքական «Ենի շաֆաք» հեղինակ Իբրահիմ Կարագյուլը դեկտեմբերի 20-ին ընդգծելով այդ մասին, մտահոգություն է արտահայտում, որ ամերիկյան զորքերի պաշտպանվելու բնազդը կհանգեցնի այդ զենքի օգտագործմանը, ինչն ամեն կերպ Իսրայելն է հրահրում: Իսրայելի պարագան կարեւոր է, իսկ տարածաշրջանում իսրայելական պետության շահերով առաջնորդվելու Վաշինգտոնի պատրաստակամությունը՝ ակնհայտ:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

Կոֆի Անանին շնորհվել է «Զայեդ» մրցանակ

ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանն արժանացել է «Զայեդ» մրցանակի, որը ԱՄԷ-ում շնորհվում է շրջակա միջավայրի պահպանության ասպարեզի ձեռքբերումների համար: Մրցանակի միլիոնանոց գումարը բաժանված է 3 մասի: Կոֆի Անանը կստանա 520 հազար դոլար:

Նա մրցանակի է արժանացել հասարակայնության եւ կառավարությունների ուշադրությունը շրջակա միջավայրի խնդիրների վրա բեւեռելու համար:

300 հազար դոլարով պարգեւատրվել են 95 երկրների մի խումբ գիտնականներ, որոնք պատրաստել են «Հազարամյակի էկոհամակարգի գնահատումը» հետազոտությունը: Մնացյալ գումարը կկիսեն տնտեսագետ Անջելա Կրոպերը եւ ինդոնեզացի հայտնի բնապահպան Էմիլ Սալիմը:

Երկու տարին մեկ ԱՄԷ-ում շնորհվող հեղինակավոր մրցանակին անցյալում արժանացել էին BBC հեռուստաընկերությունը եւ ԱՄՆ նախկին նախագահ Ջիմի Քարտերը:

Իսպանիայում ձերբակալված 16 ահաբեկիչներից մեկը բելառուս է

Իսպանիայում երկուշաբթի օրը ձերբակալվել են «Ալ Ղաիդայի» 16 գրոհայիններ, որոնցից մեկն իսլամ ընդունած բելառուս է: Այդ մասին հայտարարել է երկրի ներքին գործերի նախարար Խոսե Անտոնիո Ալոնսոն:

Նրա խոսքերով, 30-ամյա այդ բելառուսը՝ Սերգեյ Մալիշեւը, ծնվել է Մինսկում, իսլամ է ընդունել եւ այժմ կրում է Ամին ալ Անսարի անունը: Նա Չեչնիայում պատրաստություն է անցել գրոհայինների ճամբարում, մարտական գործողությունների մասնակցել Չեչնիայում, Աֆղանստանում եւ Պակիստանում: Բացի դրանից, նա քիմիական զենքի մասնագետ է:

Դեկտեմբերի 19-ին Գրանադայում, Մալագայում, Սեւիլիայում, Լերիդայում, Ներխեում եւ Բալեարյան կղզիներում ձերբակալված գրոհայինների մեջ կան Իրաքի, Մարոկկոյի, Ալժիրի, Եգիպտոսի, Ֆրանսիայի, Սաուդյան Արաբիայի, Գանայի եւ Եթովպիայի քաղաքացիներ, ինչպես նաեւ իսլամ ընդունած իսպանացի 47-ամյա մի խոշոր ձեռնարկատեր: Ռոյթեր գործակալության տվյալներով, խուզարկությունների ժամանակ նրանց տներում հայտնաբերվել են պայթուցիկ սարքերի պատրաստման համար պիտանի քիմիական նյութեր:

Իսպանիայի ներքին գործերի նախարարության տվյալներով, «Ալ Ղաիդայի» չեզոքացված բջիջը գլխավորել է 25-ամյա իրաքցի Աբու Սուֆիանը, որն անմիջականորեն կապված է «Ալ Ղաիդայի» իրաքյան մասնաճյուղի առաջնորդ Աբու Մուսաբ ալ Զարքաուիի հետ:

Ձկնորսության երկամյա արգելք Ամուր գետում

Ամուր գետում եւ գետաբերանի ծովախորշում ձուկ որսալն արգելված է նահանգապետ Վիկտոր Իշաեւի հրամանագրով: Ձկնորսությունն այսուհետեւ թույլատրվելու է միայն գետի վտակներում: Ենթադրվում է, որ արգելքը կգործի երկու տարի: «Կոմերսանտ» թերթի տվյալներով, այն կարող է երկարաձգվել, հասնելով 5 տարվա:

Արգելքը ծանր կացության է մատնում Հեռավոր Արեւելքի փոքր ժողովուրդներին՝ նանայցիներին, նիվխերին եւ ուլչերին, որոնց համար ձկնորսությունն ավանդական եւ շատ կարեւոր զբաղմունք է: Սակայն «Էխո Մոսկվի» ռադիոկայանը հաղորդում է, որ նրանք վերջերս ձկներ չեն որսում, քանի որ դրանցից նավթամթերքի հոտ է գալիս:

Ձկնորսությունն արգելված է, քանի որ Չինաստանի կողմից Խաբարովսկին է մոտենում բենզոլային միացությունների խոշոր քանակություն: Թունանյութերը գետն էին թափվել նոյեմբերի 13-ին չինական գործարաններից մեկում պատահած վթարի պատճառով: Այն ժամանակ Ամուրի վտակ Սունգարիի մեջ էր թափվել 100 տոննա նավթամթերք:

Իրանում արգելվեց արեւմտյան երաժշտության հեռարձակումը

Իրանի նախագահ Մահմուդ Ահմադինեժադն արգելել է երկրի ռադիոյով եւ հեռուստատեսությամբ արեւմտյան երաժշտության հեռարձակումը: Նախագահի հրամանագրով գործողության մեջ է դրվել դեռ հոկտեմբերին Հեղափոխության բարձրագույն խորհրդի ընդունած օրենքը:

Ահմադինեժադն ինքն է գլխավորում այդ խորհուրդը, որի պաշտոնական կայքէջում խոսվում է «անվայել եւ արեւմտյան երաժշտության» հեռարձակումն արգելելու անհրաժեշտության մասին:

CNN հեռուստաընկերության տեղեկությունների համաձայն, Իրանի հեռուստառադիոհաղորդումների կազմակերպությունը պետք է 6 ամսվա ընթացքում հաշվետվություն պատրաստի նախագահի հրամանագրի կատարման վերաբերյալ:

Իրանի Իսլամական Հանրապետությունում արեւմտյան երաժշտությունն արգելվել էր 1979 թ. հեղափոխությունից անմիջապես հետո: Սակայն որոշ ժամանակ անց ռադիոն եւ հեռուստատեսությունն սկսել էին հեռարձակել դասական թեթեւ երաժշտություն, իսկ 1980-ական թթ. վերջերին թույլատրվել էին հրապարակային համերգները:

Ներկայիս արեւմտյան երաժշտությունը, ֆիլմերը եւ հագուստը լայնորեն տարածված են Իրանում: Իշխանությունների արգելած ձայնագրությունները հնարավոր է կեղծարարներից ձեռք բերել սեւ շուկայում:

Նաթանյահուն ընտրվել է «Լիկուդի» առաջնորդ

Բենիամին Նաթանյահուն, որն անցյալում եղել է Իսրայելի վարչապետ, արտգործնախարար եւ ֆինանսների նախարար, ընտրվել է «Լիկուդ» աջակողմյան կուսակցության առաջնորդ: Այդ պաշտոնը թափուր էր, քանզի վարչապետ Արիել Շարոնը վերջերս դուրս եկավ կուսակցությունից եւ հիմնեց «Քադիմա» կենտրոնամետ շարժումը:

BBC-ն հիշեցնում է, որ տարեսկզբին Նաթանյահուն կտրուկ ընդդիմացել էր Գազան պաղեստինցիներին հանձնելու վարչապետ Շարոնի ծրագրին եւ որպես բողոքի նշան թողել էր ֆինանսների նախարարի պաշտոնը: «Լիկուդի» առաջնորդի անձը շատ կարեւոր է առաջիկա մարտին Իսրայելում կայանալիք խորհրդարանական ընտրություններում կուսակցության հաջողությունն ապահովելու համար:

«Լիկուդի» պատգամավորներից շատերը կարծում են, թե կուսակցությունը կհաղթի ընտրություններում, իսկ Նաթանյահուն կդառնա վարչապետ: Նա մերժում է պաղեստինցիներին հավելյալ տարածքների հանձնումը, քանի դեռ համապատասխան առաջարկություններն Իսրայելում չեն դրվել հանրաքվեի:

Գ. Ք.

Բաղդադի ընտրություններում հաղթել են շիաները

Հուսեյնի մի խումբ զինակիցներ ազատ են արձակվել

Երեկ հայտնի են դարձել դեկտեմբերի 15-ին Իրաքում անցկացված խորհրդարանական ընտրությունների առաջին արդյունքները: Բաղդադում քվեների 89 տոկոսի մշակումից հետո պարզվել է, որ մայրաքաղաքում հաջողության է հասել շիա պահպանողականների «Միացյալ դաշինքը», ստանալով քվեների 58 տոկոսը: Երկրորդ տեղում սուննիների «Համաձայնության ճակատ» խմբավորումն է (18,6 տոկոս): Իյադ Ալլաուիի գլխավորած աշխարհիկ շիաների թեկնածուներն ստացել են քվեների 13,5 տոկոսը:

Ընտրությունների կապակցությամբ ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշը մամլո ասուլիս է անցկացրել Վաշինգտոնում, հայտարարելով, որ քվեարկության վերջնական արդյունքները հայտնի կդառնան տարեվերջին: Նա կարեւորել է իրաքցիների ազգային միասնության ապահովումը, ընդգծելով, որ դրան պետք է նպաստեն «իրաքցիների համբերությունը, Ամերիկայի եւ իր դաշնակիցների օգնությունը»:

Չսպասելով ընտրությունների վերջնական արդյունքներին, Բուշի վարչակազմն արդեն քաղաքական տպավորիչ քայլ է կատարել: Ֆրանսպրեսը տեղեկացնում է, որ վերջին օրերին ամերիկյան բանակն ազատ է արձակել Սադդամ Հուսեյնի մի խումբ զինակիցների: Նրանք նախկին վարչակազմի սուննի գործիչներ են: Ամերիկացիներն այդ քայլով իրենց գոհունակությունն են արտահայտել ընտրություններին սուննի իրաքցիների զանգվածային մասնակցության առթիվ:

Հայտնի է, որ սուննիներն իրաքցի ապստամբների գլխավոր աջակիցներն են: Հուսեյնի որոշ զինակիցների ազատ արձակելով՝ ամերիկացիները փորձում են սիրաշահել սուննիներին: Ըստ ամերիկյան բանակի, արձակվել են 4 սուննի գործիչներ: Մինչդեռ իրաքցի փաստաբաններից մեկի տվյալներով, ազատություն է շնորհվել 24 անձանց:

Նրանցից երկուսը կին գիտնականներ են, որոնք անցյալում մասնակցել են Իրաքի կենսաբանական զենքի մշակման ծրագրերին: Ազատ են արձակվել նաեւ տրանսպորտի եւ բարձրագույն կրթության նախկին նախարարները, ձեռնարկատեր Սաթամ ալ Գաուդը, որը Հուսեյնի օգտին առեւտուր էր արել, շրջանցելով հակաիրաքյան տնտեսական արգելքը:

Արձակված որոշ անձանց տրվել են անձնագրեր, որպեսզի նրանք կարողանան հեռանալ Իրաքից:

Սենատոր Ջո Բայդենի խոսքերով, սուննիների հանդեպ ամերիկացիների դրական վերաբերմունքի նպատակն է առաջիկա 6 ամիսներին նրանց մասնակից դարձնել Իրաքի գործընթացներին: Նրա կարծիքով, միջազգային ընկերակցությունը պարտավոր է սուննիների վրա ճնշում գործադրել, որպեսզի առաջիկա գարնանն իրաքցիները կարողանան փոխզիջման հասնել սահմանադրական փոփոխությունների հարցում:

Հակառակ դեպքում, ըստ Բայդենի, Իրաքը կարող է տրոհվել 3 մասերի, որոնք կանցնեն շիաների, սուննիների եւ քրդերի տնօրինությանը:

Գ. ՔԵՇԻՇՅԱՆ

Անսպառ երեւակայության տեր մեծ ռեժիսորը

«Արվեստում Վարդան Աճեմյանն ունի այն դերը, ինչ երաժշտության մեջ Արամ Խաչատրյանը, նկարչության մեջ՝ Մարտիրոս Սարյանը»: Մեծարման այս խոսքերով թատերագետ Վարսիկ Գրիգորյանը ներկայացրեց հայ մեծանուն ռեժիսոր Վարդան Աճեմյանին նրա ծննդյան 100-ամյակին նվիրված ցուցահանդես-միջոցառման ժամանակ, որը կազմակերպել էր ազգային գրադարանը: Թատերագետի ներկայացմամբ, Լենինականի թատրոնից իր ստեղծագործական աշխատանքը սկսած Աճեմյանը, որ 1938 թ-ից աշխատել է Սունդուկյանի անվան թատրոնում, մեծ վաստակ ունի ազգային դրամատուրգիայի զարգացման գործում, որի հիմքը, ռեժիսորի համոզմամբ, ազգային թատրոնի զարգացումն է: Ազգային դրամատուրգիայի մասին ինքը՝ ռեժիսորն ասել է. «Համաշխարհային արվեստի գագաթները կարելի է բարձրանալ ազգային արվեստի բարձունքները գրավելուց հետո միայն»: Թատերագետի խոսքերով, մասնագիտական մի շարք բեմադրություններից հետո ռեժիսորը հասկացավ, որ կարեւորը մարդն է, նրա կյանքը, սերը: Եվ սկսեց բեմադրել «Սեր եւ խարդավանք», «Հյուրանոցի տիրուհին» եւ այլ ներկայացումներ, իսկ ազգային դրամատուրգիայի զարգացման գործում մեծ դեր են ունեցել նրա «Արա Գեղեցիկ եւ Շամիրամ», «Երկիր հայրենի», «Ժայռը» եւ նման թեմաներով ներկայացումների բեմադրումը: «Պատահական չէ, որ տարիներ հետո Մոսկվայում ցանկացան բեմադրել պարոնյանական ռեպերտուարից նրա «Պաղտասար աղբարը»», հավելեց տկն Գրիգորյանը:

Նա խոսեց նաեւ Աճեմյանի «ծայրահեղ համեստ» մարդկային նկարագրի, նրա համակողմանիության մասին: Նա շատ լավ էր հասկանում նաեւ երաժշտությունից եւ նկարչությունից: Ի դեպ, ցուցահանդեսում «Ալբոմներ եւ մենագրություններ», «Խոսք մեծ ռեժիսորի մասին», «Աճեմյանական խոսք» խորագրերի կողքին ներկայացված էին նաեւ Աճեմյանի շարժերի եւ գծանկարների «Ժպիտներ» շարքը: «Աճեմյանն այդպիսին էր. նա հումորիկ էսքիզների միջոցով գնում էր դեպի իր թատրոնական տեսլականը», ասաց Վարսիկ Գրիգորյանը: Գծանկարների բնագավառում Աճեմյանի դրսեւորումները գնահատել է նաեւ Մինաս Ավետիսյանը. «Աճեմյանը բազմակողմանի տաղանդ է: Նա հասնում է հաջողության թե՛ թատրոնում, թե՛ նկարչության մեջ՝ շնորհիվ իր մարդ-օժտվածության: Մեյերխոլդի պես նա էլ բազմակողմանի է»:

Վախթանգովի արվեստով հետաքրքրված, հռչակավոր Մեյերխոլդին աշակերտած Վարդան Աճեմյանն իր կեսդարյա գործունեության ընթացքում բեմադրել է 200 ներկայացումներ: Թատերագետ Բախտիար Հովակիմյանի խոսքերով, Աճեմյանի «Բեկում», «Մարոկո», «Մեծապատիվ մուրացկանները» ներկայացումները էտապային նշանակություն են ունեցել եւ երկար տարիներ մնացել են թատրոնի խաղացանկում: Նույնը պետք է ասել նաեւ ռեժիսորի մյուս գործերի բեմադրման իմաստով, ինչպես օրինակ «Պատվի համար»-ը, որը մինչ օրս առանցքային տեղ է գրավում Սունդուկյանի անվան թատրոնի խաղացանկում: Պրն Հովակիմյանը նշեց, որ Աճեմյանը մեծ վաստակ ունի երիտասարդ սերնդի կրթման գործում, իսկ Վարսիկ Գրիգորյանն էլ հավելեց, որ Աճեմյանն այն ակունքն է, որից պետք է սնվի երիտասարդ սերունդը:

ԳՈՀԱՐ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

Երուսաղէմի հայոց պատրիարքարանը ցուցադրեց վերանորոգուած նկարներ

Հայոց գիրերու գիւտի 1600-ամեակի առիթով՝ դեկտեմբերի 15-ի երեկոյեան տեղի ունեցաւ յատուկ ցուցահանդէս մը՝ 17-էն 19-րդ դարերու հայ կրօնական արուեստի վերանորոգուած նկարներու: Ցուցադրութիւնը տեղադրուած էր Երուսաղէմի հայոց պատրիարքարանի մուտքի գաւիթի պատերուն վրայ:

Նկարներու վերանորոգման ծրագիրը՝ մէկ տարի առաջ ձեռնարկուած էր Թէլ Ավիւ գտնուող Արուեստի ուսումնարան-աշխատանոցի ուսանողներուն կողմէ՝ տեսչութեամբ դասական արուեստագէտներու մասնագէտ՝ դկտ. Իլանա Ռիֆկօ-Գոլդինգի:

Վերանորոգուած նկարները կը ներկայացնէին Յիսուս Քրիստոսի ծնունդը, առաջին բանտը եւ վերջին ընթրիքը, զոյգ սուրբ Յակոբները, Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչը եւ Հեղինէ արքունիի գիւտ Սուրբ Խաչի տեսարանը: Իւրաքանչիւր նկարին կից կային վերանորոգման ընթացքը բացայայտող լուսանկարներ: Նաեւ ցուցադրուած էր վերանորոգուած 19-րդ դարու ոսկեզօծ պատրիարքական գահ մը:

Միջոցառման ներկայ գտնուեցան Երուսաղէմի հայոց պատրիարք Ամեն. Տ. Թորգոմ արք. Մանուկեանը, ընկերակցութեամբ Սրբոց Յակոբեանց միաբանութեան հոգեւոր հայրերու, սուրբ քաղաքի կրօնական պետերու եւ այլ հաստատութեանց ներկայացուցիչներու: Աւագ թարգման, Տ. Գուսան ծ. վրդ. Ալճանեանի բարի գալստեան ողջոյնէն յետոյ, Արիս եպս. Շիրվանեան, Միջ-եկեղեցական եւ օտար յարաբերութիւններու վարիչը, անդրադարձաւ Ս. Մեսրոպ Մաշտոցի եւ հայոց գիրերու գիւտի անկիւնադարձ եղող դերին, շեշտելով թէ ան եղաւ մղումը հայ կրօնական արուեստի հաստատման եւ մշակման:

Պրն Մորտեխայ Լեւի, քաղաքապետարանի կրօնական գործերու բաժնի խորհրդատու, Երուսաղէմի քաղաքապետ՝ պրն Իւրի Լուփոլիանսքիի կողմէ ողջոյններով բացաւ իր խօսքը: Ան գնահատեց հայոց պատրիարքարանի լայնախոհ ներկայացումը արուեստի գանձերուն եւ հայ գաղութի մասնակցութիւնը Երուսաղէմի առօրեայ կեանքին: «Իրենց նախնիները ցեղասպանութենէ վերապրողներ եղած են: Այսօր՝ պատմական իրողութեան մասին հրեայ անհատներ եւ հրապարակային դէմքեր կ'արտայայտուին մերձեցիկ եւ ցաւակից զգացումներով», ըստ պրն Լեւի, մաղթելով յաջողութիւն եւ շարունակական համագործակցութիւն երկու համայնքներուն միջեւ:

Փակման խօսքով՝ դկտ. Իլանա Ռիֆկօ-Գոլդինգը գնահատանք արտայայտեց պատրիարքարանիս հետաքրքրական ներդրումին համար: Միջոցառման աւարտին տեղի ունեցաւ հիւրասիրութիւն:

Վերանորոգուած հայ արուեստի ընտրանին պահպանուած է Սրբոց Յակոբեանց Մայր տաճարէն ներս՝ հոգատարութեամբ լուսարարապետ Նուրհան արք. Մանուկեանի:

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ

«Նա իր ստեղծագործությամբ երկարացրեց մեր ժողովրդի պատմական հիշողությունը»

Խանզադյանական օրերը Գորիսում, ողջ մարզում վաղուց էին սկսված, ուսումնական բոլոր հաստատություններում ընթերցումներ, ներկայացումներ, գրական գեղարվեստական համադրություններ, շարադրությունների մրցույթներ: Եվ այդ ամենի «էպիկենտրոնում» արձակագրի անունը կրող թիվ 6 միջնակարգ դպրոցն էր, որտեղից էլ սկիզբ առավ մեծ արձակագրի 90-ամյակին նվիրված տոնական օրը:

Այնուհետեւ մայրաքաղաքից, մարզի ողջ տարածքից ժամանած հյուրերի, գորիսեցիների համար հանդիսույթը շարունակվեց Գորիսի Վ. Վաղարշյանի անվան պետական դրամատիկական թատրոնում: Բանասիրական գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Դավիթ Գասպարյանն ասաց. «Հայ պատմավիպագրության մեջ դեռ ոչ ոք այնքան չէր խորացել, որքան Սերո Խանզադյանը՝ այդ պարզ, այդ հասարակ, այդ փիթխարի, այդ շատ անմիջական ու իր ճամփին, իրական արժեքն իմացող մարդը, քաղաքացին, մտավորականը: Նա իր ստեղծագործությամբ երկարացրեց մեր ժողովրդի պատմական հիշողությունը...»:

Գուսան Աշոտի անունը կրող մշակույթի տան գեղարվեստական համույթի մենակատարները համեմեցին օրվա գույնը:

Հանդիսության մասնակիցներին անվճար տրամադրվեց պրոֆեսոր Մարտին Զիլֆուղարյանի եւ Սյունիքի մարզպետ Սուրեն Խաչատրյանի անունները կրող «Սերո Խանզադյան-90 տարեկան» գիրք-հուշապատումը:

ԼԵՆԱ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ
Գորիս

«Ակադեմիզմը ենթադրում է կապ դասականության հետ»

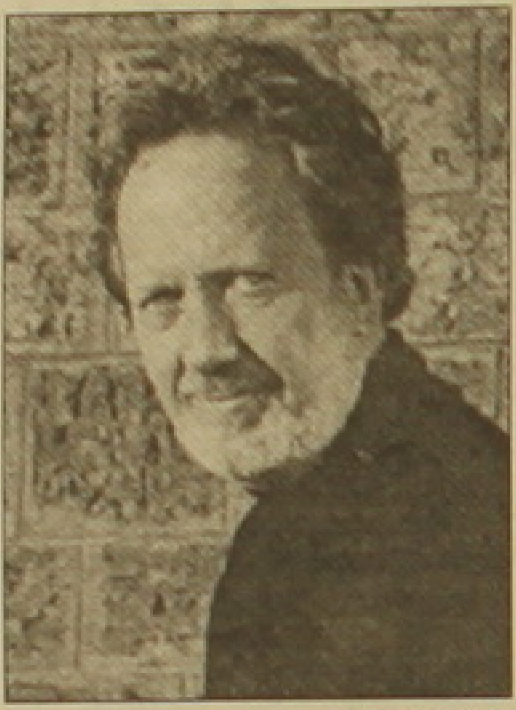

Ջոն Նելսոն

Ներկայումս արտասահմանում ապրող հայ երաժիշտների հետ հանդիպումն առիթ է խորհելու մեր կրթության ուղիների մասին: Թավջութակահար Վարուժան Բարթիկյանը, 17 տարեկանում (1977) երիտասարդ կատարողների անդրկովկասյան մրցույթում հաղթանակելով արտիստական կարիերա սկսելուց ի վեր երեւանցիներին լավ ծանոթ է Լարային քառյակում իր ծավալած գործունեությամբ, քառյակ, որը երկրորդ մրցանակն ստացավ լարային քառյակների համամիութենական մրցույթում (1983): 1990-ից Բարթիկյանն ապրում է Լիսաբոնում, դասավանդում բարձրագույն դպրոցում, նվագում սիմֆոնիկ նվագախմբում, համերգներ տալիս իր ստեղծած երկու եռյակների (1991, 2003) եւ «Capela» լարային քառյակի (2001) հետ: Երեւանում անցյալ տարի համերգաշրջանի բացման ժամանակ հանդես եկավ այդ քառյակի հետ, ինչպես նաեւ Յ. Բրամսի Կրկնակի կոնցերտի մենակատարն էր (դիրիժոր Պ. Դ. Դոնել): Այս անգամ Վարուժանը Լ. վան Բեթհովենի Եռակի կոնցերտի մենակատարն էր (դիրիժոր Ջ. Նելսոն):

Կրթության հայկական եւ արեւմտյան դպրոցների համեմատության հարցի կապակցությամբ Բարթիկյանը նշեց. «Ապրելով Եվրոպայում՝ ես վստահորեն կարող եմ խոսել ռուսական կատարողական դպրոցի վեհ ավանդույթների վրա հիմնված մեր կրթության արժանիքների մասին: Ես ինքս պրոֆեսոր Ալեքսանդր Չաուշյանի աշակերտն եմ, որը Թբիլիսիում սովորել է Կ. Մինյար-Բելոռուչեւի՝ մոսկովյան դպրոցի սանի մոտ: Նրա մոտ սովորել են նաեւ Կոնստանտին Սարաջեւը եւ Արտեմի Այվազյանը... Այդ դպրոցին բնորոշ են տեխնիկական ամուր հիմքը, ոճի ակադեմիզմը եւ գեղարվեստական ընդհանրականությունը: Այժմ ես դա լավ եմ գիտակցում, համեմատելով մեր մեթոդիկան արեւմտյանի հետ: ԽՍՀՄ-ի փլուզումից հետո բազմաթիվ երաժիշտներ հնարավորություններ ստացան արեւմուտքում: Թե՛ Եվրոպան եւ թե՛ ԱՄՆ-ը հարստացան դրա հաշվին: Պետք է ասել, որ թավջութակի ռուսաստանյան դպրոցն արմատներ է գցել Գերմանիայում. այստեղ աշխատել է Բ. Պերգամենշչիկովը, ներկայումս այստեղ են Ն. Գուտմանը, Դ. Գերինգասը: Նրանց՝ Մստիսլավ Ռոստրոպովիչի աշակերտների միջոցով ռուսաստանյան դպրոցը տարածվել է արեւմուտքի երաժիշտների վրա: Նրանցից է, օրինակ, անգլիացի թավջութակահար Քլայվ Գրինսմիթը, որը նվագում է «Տոկիո-կվարտետում»: Ռուսաստանյան կատարողական ավանդույթի ակադեմիզմը, որին ես հետեւում եմ, ենթադրում է նաեւ կապ դասական ժառանգության հետ: Ներկա այցելության օրերին ես հանդես եմ եկել դասական երկերի հայտնի մեկնաբան, ամերիկացի դիրիժոր Ջոն Նելսոնի հետ»:

«Արամ Խաչատրյան» մեծ համերգասրահում այդ երեկոյի ծրագիրը բավական ներկայացուցչական էր. Բեթհովենի դաշնամուրի, ջութակի, թավջութակի եռակի կոնցերտից բացի կատարվեց Վ. Ա. Մոցարտի դո մինոր Մեծ մեսսան: Վերջին ստեղծագործության իրականացնողներն էին Հայաստանի պետական կամերային երգչախումբը (ղեկ. Հ. Թոփիկյան) եւ «Հովեր» երգչախումբը (ղեկ. Ս. Հովհաննիսյան), մենակատարներ Իրինա Զաքյանը, Նարինե Անանիկյանը, Սարգիս Թորոսյանը, Խաչատուր Մաթեւոսյանը եւ Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախումբը, որի վահանակի մոտ Ջոն Նելսոնն էր: Կատարման վոկալ կողմը, ավաղ, անբավարար էր մշակված, եւ ստեղծագործությունը կատարողների համար շատ դժվար էր...

Աշխարհահռչակ դիրիժոր Ջ. Նելսոնն իրեն լավագույնս դրսեւորեց, սակայն հայ երաժիշտների հետ նրա աշխատանքի արդյունավետության մասին կարելի է դատել ըստ Բեթհովենի Եռակի կոնցերտի մեկնաբանության: Մուտքի առաջին իսկ հնչյուններից անճանաչելի էր Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախումբը. դիրիժորի յուրաքանչյուր շարժման արձագանքող լարային եւ փողային խմբերի հավաքական հնչողությունն ականջ էր շոյում: Նելսոնի հայեցակարգում Բեթհովենի

Վարուժան Բարթիկյան

կոնցերտը գրավիչ էր կենսական հույզերի բնականությամբ: Դիրիժորը հրաժարվեց շեշտել առաջին մասի դրամատիզմը եւ դրան հակադրվող վերջնամասի հրճվանքը: Առաջին պլան քաշվեցին երաժշտական ինտոնացիայի ու ռիթմի բնականությունը, առանձնացված ռեպլիկը կամ գործիքների նվագը:

Բոլոր մենակատարները՝ դաշնակահար Ֆիլիպե Պինտո-Ռիբեյրոն, ջութակահար Փիթեր դի Վրիզը եւ թավջութակահար Վարուժան Բարթիկյանը (բոլորն էլ աշխատում են Պորտուգալիայում) ներկայացան գեղարվեստական մտադրությունների միասնությամբ: Ներդաշնակորեն աջակցելով միմյանց, բացառելով վիրտուոզությունը նույնիսկ առաջին մասում, նրանք ցուցադրեցին համույթային հազվագյուտ միասնականություն: Ունկնդիրները կարողացան լրիվ չափով գնահատել դաշնակահարի նուրբ եւ «ուլունքանման» հնչողությունը (ի դեպ Պինտո-Ռիբեյրոն դաշնամուրային կրթություն է ստացել Մոսկվայի կոնսերվատորիայում), ջութակի նվագի մեղեդային կառուցվածքների նրբագեղությունն ու ազնվականությունը, թավջութակահարի ելույթի հուզական արտահայտչականությունը եւ նույնիսկ սրտառուչությունը: Ավելին, Բարթիկյանը մշտապես ուշադրությունն իր վրա էր բեւեռում քնարականությամբ եւ զգացմունքների մաքրությամբ: Հատկապես նշենք երկրորդ մասի՝ Largo-ի ընթերցումը, որը դարձավ յուրօրինակ նոկտյուրն: Մենակատար հյուրերը դիրիժորի ղեկավարությամբ երգեցին գիշերբագուհուն իրենց ծոնած վերամբարձ երգը:

ՍՎԵՏԼԱՆԱ ՍԱՐԳՍՅԱՆ
Արվեստագիտության դոկտոր

Արամ Հակոբյան. «Լավագույնի տիտղոսը պարտավորեցնող է»

Ընթացիկ մրցաշրջանն իրոք ամենահաջողն էր «Բանանցի» 26-ամյա հարձակվող Արամ Հակոբյանի ֆուտբոլային կենսագրությունում: Նա ֆուտբոլիստի իր լավագույն հատկանիշները դրսևորեց թե՛ առաջնության հանդիպումներում, թե՛ միջազգային մրցաշարերում՝ աչքի ընկնելով ՈւԵՖԱ-ի գավաթի մրցաշարում ու ազգային հավաքականի կազմում: Ուստի օրինաչափ էր, որ մարզական լրագրողների և մասնագետների հարցման արդյունքներով Արամ Հակոբյանը ճանաչվեց Հայաստանի լավագույն ֆուտբոլիստ: Այսօր մրցաշրջան-2005-ի գլխավոր դափնեկիրը խմբագրության ցանկալի հյուրն է:

- Արամ, շնորհավորում եմ լավագույն ֆուտբոլիստի կոչմանն արժանանալու առթիվ: Կարծում եմ՝ դա բնավ էլ անակնկալ չէր քեզ համար:

- Նախ շնորհակալություն շնորհավորանքի համար: Իհարկե, ինքս էլ սպասում էի, որ հնարավոր է հաղթող ճանաչվեմ: Մինչ մրցույթի արդյունքների ամփոփումն ինձ էլ խոսակցություններ էին հասել, որ լավագույնն եմ ճանաչվել: Օգտվելով առիթից՝ շնորհակալական խոսքս եմ հղում նրանց, ովքեր իմ օգտին տվեցին իրենց ձայները: Իհարկե, բարձունքին հասնելը դժվար է, սակայն այնտեղ մնալն ավելի դժվարին խնդիր է: Ուստի պետք է ձգտեմ հաջորդ մրցաշրջանում արդարացնել իմ օգտին քվեարկած մարդկանց վստահությունը, բարձր պահեմ անունս՝ ձգտելով ավելի կատարելագործել վարպետությունս, ավելի որակյալ ու արդյունավետ խաղ ցուցադրել: Լավագույնի կոչումը պարտավորեցնում է ինձ:

- Հարցման արդյունքներն օրինաչա՞փ համարում ես:

- Միանշանակ համամիտ եմ արդյունքների հետ: Լավագույն եռյակում տեղ զբաղեցրած Արմեն Շահգելդյանն ու Նշան Էրզրումյանն արժանի էին նման գնահատանքի: Շնորհավորում եմ նրանց:

- Կարծես ավանդույթ է դարձել, որ Հայաստանի լավագույն ֆուտբոլիստ ճանաչվելուց հետո դափնեկիրը հաջորդ մրցաշրջանում մեկնի արտերկիր: Որքան տեղյակ եմ, Ալչևսկի «Ստալից» հրավեր ունես:

- Այդ մասին դեռևս առաջնության վերջնագծում ակումբի նախագահ Սարգիս Իսրայելյանից էի տեղեկացել: Վերջին երկու շաբաթը գտնվում էի Ուկրաինայում: Սակայն ոչ թե հրավերով էի մեկնել, այլ պարզապես հանգստանալու, եղբորս տեսակցելու: Չնայած նախկին թիմակիցներիս՝ «Ստալի» ֆուտբոլիստների հետ նաև մարզվեցի, բայց ակումբի ղեկավարության կողմից ոչ մի առաջարկ չեղավ:

- Մի առիթով Սարգիս Իսրայելյանը [illegible] էր, որ ընթացիկ մրցաշրջանում ֆուտ[illegible]ի հանդեպ վերաբերմունքդ փոխվել է:

- Այս առումով ինձ համար ուսանելի ու շրջադարձային եղավ անցյալ տարի Ուկրաինայում հանդես գալը: Ճիշտ է, ֆուտբոլային դպրոց եմ անցել, բավական ժամանակ հանդես եմ եկել Հայաստանի առաջնություններում, բայց այդ մեկ տարին ֆուտբոլային առումով ինձ լրիվ վերափոխեց: Ականատես եղա ֆուտբոլիստների պրոֆեսիոնալ դրսևորումների, թե ինչպես են նրանք վերաբերվում իրենց աշխատանքին, ինչպես են իրենց նախապատրաստում խաղերին: Դա ինձ մեծ օգուտ տվեց:

- Ակումբի ղեկավարությունը դժգոհ էր թիմի մրցելույթներից ավարտված մրցաշրջանում, թեև «Բանանցը» կրկին դարձավ բրոնզե մրցանակակիր, թվային ցուցանիշներն էլ նախորդ տարվա համեմատ բարելավվել էին: Ինքդ ինչպե՞ս կգնահատես թիմակիցներիդ ելույթը:

- Համամիտ եմ ակումբի ղեկավարության գնահատականին: Ներկայիս «Բանանցը» թե՛ կազմով, թե՛ ունեցած պայմաններով ոչնչով չի զիջում Հայաստանի մյուս թիմերին, նույնիսկ առավելություն ունի, թեկուզ վերցնենք մարզաբազան, որ լավագույնն է հանրապետությունում: Նաև ֆինանսական առումով ոչ մեկին չենք զիջում: Եվ այսքանով հանդերձ, կարծես, դոփում ենք տեղում: Ինձ թվում է, արդեն ժամանակն է, որ լրջորեն պայքարենք չեմպիոնության համար:

- Շատերն այն կարծիքին էին, որ ավարտված առաջնությունում թիմերի խաղամակարդակն իջել էր, երկրի չեմպիոն «Փյունիկն» էլ իր կազմով ամենաթույլն էր ակումբի պատմության մեջ: Համամի՞տ ես այս կարծիքին:

- Այո: Օրինակ, 2003 թ. առաջնությունում թիմերն ավելի հզոր էին, ավելի գեղեցիկ ու մարտական խաղերի էինք ականատես լինում, մրցակցությունն էլ բավական թեժ էր: Իմ կարծիքով, դա առաջին հերթին պայմանավորված էր լեգեոնականների առկայությամբ: Նրանց և՛ քանակն էր մեծ, և՛ որակն էր բարձր: Որքան էլ տեղ տանք տեղի կադրերին, առանց որակյալ լեգեոնականների դժվար է բարձրացնել հայկական ֆուտբոլի խաղամակարդակը, միջազգային մրցաշարերում հաջողություն ակնկալել:

- Լեգեոնականների քանակով այս տարի «Բանանցը» յուրօրինակ ռեկորդակիր էր: Մրցաշրջանի ընթացքում նրանց կազմն անընդհատ փոփոխվում էր: Դա ինչ-որ տեղ չազդե՞ց թիմի մրցելույթների վրա:

- Միանշանակ բացասական ազդեցություն ունեցավ, քանի որ չհաջողվեց մրցաշրջանի ընթացքում մշտապես կայուն, հիմնական կազմով խաղալ: Լեգեոնականների հետ համագործակցություն հաստատելու, կապերը ստեղծելու համար ժամանակ էր անհրաժեշտ: Իմ կարծիքով, լեգեոնականների ընտրության հարցում ակումբի ղեկավարությունը սխալվեց: Սա, կարելի է ասել, ոչ ճիշտ սելեկցիոն աշխատանքի հետևանք էր: Փաստորեն, բացառությամբ պաշտպան Գանիևի, մյուս լեգեոնականները կարճ ժամանակ հանդես եկան թիմում: Ընդամենը մի քանիսին կարելի է միայն նշել, որ իրոք օգուտ տվեցին թիմին:

- Մրցաշրջանը քեզ համար հիշարժան էր նաև այն բանով, որ ևս մեկ բարձունք հաղթահարեցիր՝ ընդգրկվելով «100-ի ակումբում»: Այսօր Հայաստանի առաջնություններում քո հաշվին 80 գոլ է գրանցված: Ի՞նչ ես կարծում, ե՞րբ կնշես 100-րդ գոլի հոբելյանը:

- «100-ի ակումբում» ընդգրկվելը ևս երազանքներիցս մեկն էր, որը նույնպես իրականացավ: Եթե ևս 2 տարի խաղամ Հայաստանում, կարծում եմ, այդ բարձունքն էլ կհաղթահարեմ: Իսկ եթե բախտ վիճակվի արտերկիր մեկնել, ապա երևի 30 տարեկանից հետո:

- Տարին նշանավորվեց նաև ազգային հավաքական վերադարձով: Կարծում եմ՝ մասնագետները քո խաղից դժգոհ չէին: Ինչպե՞ս կգնահատես ելույթներդ:

- Ամենակարևորն այն էր, որ բավական մեծ ընդմիջումից հետո վերադարձա ազգային հավաքական: Շնորհակալ եմ Հենկ Վիսմանին, որ հավատաց ու վստահեց ինձ: Իսկ խաղիցս գոհ կամ դժգոհ լինելը նախևառաջ պայմանավորված է հավաքականի ընդհանուր արդյունքից, որը բավարար համարել չի կարելի: Կարելի է թերևս առանձնացնել վերջին հանդիպումն Անդորրայի ընտրանու հետ, որում գոլի հեղինակ դարձա: Այդ խաղից, իրոք, ես էլ գոհ եմ:

- Անշուշտ, հետևում էիր աշխարհի առաջնության վիճակահանությանը: Ո՞ր հավաքականներին ես երկրպագելու:

- Բնականաբար, ընտրական մեր խմբի հաղթողներին՝ Հոլանդիայի և Չեխիայի հավաքականներին: Եվ եթե այդ թիմերը հաջող հանդես գան նաև եզրափակիչ փուլում, ապա մեկ անգամ ևս կապացուցվի, որ իրոք ուժեղ մրցակիցներ ունեինք:

- Պարզ է, դա ելնելով սկզբունքից: Իսկ ո՞ր հավաքականի խաղն է քեզ ավելի դուր գալիս:

- Իհարկե բրազիլացիների, որոնք գնդակի իսկական կախարդներ են:

- Ո՞ր երկրում կցանկանայիր խաղալ:

- Երազանքս, իհարկե, Իսպանիայի առաջնությունում հանդես գալն է, քանի որ իսպանացիների խաղաոճն ինձ ավելի հոգեհարազատ է: Իսկ իրական հնարավորությունները հաշվի առնելով՝ չէի հրաժարվի Ռուսաստանում կամ Ուկրաինայում խաղալուց:

- Խաղային ինչպիսի՞ իրավիճակներն են քեզ ավելի հոգեհարազատ:

- Օրինակ, ավելի շատ հաճույք եմ ստանում, երբ իմ փոխանցումից է խփվում գոլը: Դա ավելի բարձր եմ գնահատում, թեև գոլերը եզրափակելը ևս վարպետություն է պահանջում:

- Իսկ ֆուտբոլիստի մեջ ո՞ր հատկանիշներն ես ավելի բարձր գնահատում, կարևորում:

- Առաջին հերթին պրոֆեսիոնալիզմը, որ ունակ լինեն ինքնուրույն իրենց նախապատրաստել հանդիպմանը, տրամադրվել պայքարին: Որքան էլ մարզիչը խստապահանջ լինի, արդյունք չի տա, եթե ֆուտբոլիստն ինքն իր վրա չաշխատի: Պրոֆեսիոնալիզմ, աշխատասեր և ֆուտբոլային մտածելակերպ, առանց որոնց դժվար է գրագետ ֆուտբոլ ցուցադրել:

- Ֆուտբոլում ո՞վ է կուռքդ:

- Բոլոր ժամանակների համար՝ Պելեն, իսկ ներկա դրությամբ՝ Ռոնալդոն:

- Բացի ֆուտբոլից, ինչ նախասիրություններ ունես:

- Ազատ ժամանակը սիրում եմ աշխույժ կոլեկտիվում, ընկերական շրջապատում անցկացնել, երաժշտություն լսել: Մեկ էլ շատ եմ սիրում մեքենա վարել:

- Մեքենաներից ո՞ր մակնիշն ես նախընտրում:

- «Մերսեդեսը», չնայած «Լադա-09» մակնիշի մեքենա եմ վարում:

- Քո կարծիքով, ֆուտբոլով հնարավո՞ր է Հայաստանում ընտանիք պահել:

- Կարելի է, նույնիսկ հնարավոր է բարեկեցիկ կյանք ապահովել: Սակայն այնքան ժամանակ, քանի դեռ խաղում ես: Հետագա կյանքդ չես կարող ապահովել:

- Իհարկե, դեռևս վաղ է, սակայն մտածե՞լ ես, թե ֆուտբոլին հրաժեշտ տալուց հետո ինչով ես զբաղվելու:

- Ճիշտն ասած, չեմ մտածել: Ֆիզկուլտուրայի ինստիտուտը շուտով կավարտեմ: Երևի թե մարզչական գործունեությամբ հետագայում կզբաղվեմ:

- Ֆուտբոլային մրցաշրջանը քեզ համար հաջող պսակվեց: Իսկ անձնական կյանքում այս տարի որևէ ցանկալի իրադարձություն տեղի ունեցե՞լ է:

- Թերևս ոչ: Քույրս ամուսնացավ «Փյունիկի» նախկին ֆուտբոլիստ Գալուստ Պետրոսյանի հետ:

- Առջևում Ամանորն է: Քո մաղթանքները...

- Մեր հայ ժողովրդին առողջություն ու հաջողություն եմ մաղթում: Երազանքս է, որ մշտապես հայերի դեմքին ժպիտ երևա, ուրախ դեմքեր տեսնեմ:

Առաջնության մասնակիցներն անտեսում են նախկին ԳԴՀ-ի տարածքը

2006 թ. ամռանը Գերմանիայում կայանալիք ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության կազմակերպիչներին մտահոգում է այն փաստը, որ մասնակից հավաքականների մեծամասնությունը որպես բնակության վայր է ընտրում երկրի արևմտյան մասը՝ նախկին ԳՖՀ-ի տարածքը, չկամենալով բնակվել նախկին ԳԴՀ-ի տարածքում: Այսպես, արդեն բնակության վայր ընտրած 22 հավաքականներից միայն տանտերերն են որոշել հանգրվանել երկրի արևելքում՝ Բեռլինում: Մնացած 21 հավաքականները նախընտրել են «արևմտյան հողերը»: Սակայն յուրաքանչյուր ֆուտբոլի հավաքական ինքն է որոշում, թե որ քաղաքն ընտրի որպես բնակության վայր: Այսպես, շվեդները ցանկանում էին, որպեսզի իրենց մարզաբազան գտնվի Գերմանիայի հյուսիսում, որտեղ կզգային ինչպես տանը: Ուստի նրանք ընտրեցին Բրեմենը: Ամերիկացիները ցանկանում էին բնակվել խոշոր քաղաքում, այդ պատճառով էլ նախընտրեցին Համբուրգը: Իտալացիները կբնակվեն նախկին ԳՖՀ-ի արևմուտքում՝ Դույսբուրգում, իսկ ճապոնացիներն առաջնությանը կնախապատրաստվեն Բոննում:

Բնականաբար, հարավային երկրների ներկայացուցիչները նախընտրել են բնակվել նախկին ԳՖՀ-ի տարածքի հարավում: Սաուդյան Արաբիայի հավաքականը կհանգրվանի Բադ Նաուխայմում՝ հիանալի առողջարանային բնակավայրում: Իրանցիները նախընտրել են ԳՖՀ-ի ամենահարավային լճի՝ Բոդենզեեի ափը: Միանգամից 6 ազգային հավաքականներ ընտրել են Բավարիան: Խոսքը Պարագվայի, Արգենտինայի, Գանայի, Թունիսի, Էկվադորի և Խորվաթիայի հավաքականների մասին է:

Հույս կա, որ գոնե Սերբիայի և Անգոլայի հավաքականները կնախընտրեն երկրի արևելքը՝ Լայպցիգը, սակայն նրանք բնակավայրի ընտրության որոշումը կկայացնեն միայն հունվարին: Առաջնության կազմակերպիչների կարծիքով նախկին ԳԴՀ-ի տարածքում բնակություն չհաստատելու գլխավոր պատճառն այն է, որ մասնակիցները մտավախություն ունեն, թե այնտեղ սպասարկման և այլ ոլորտներում կարող են հանդիպել ավելի ցածր մակարդակի, քան նախկին ԳՖՀ-ի տարածքում:

Լևոն Արոնյանը Հայաստանի լավագույն մարզիկ

Մարզական լրագրողների ֆեդերացիայի (նախագահ՝ Յուրա Ալեքսանյան) անցկացրած հարցման արդյունքներով 2005 թ. Հայաստանի լավագույն մարզիկ է ճանաչվել շախմատի աշխարհի գավաթակիր, Եվրոպայի անհատական և աշխարհի թիմային առաջնությունների բրոնզե մրցանակակիր **Լևոն Արոնյանը**: Հարցման բոլոր 37 մասնակիցներն էլ հարցաթերթիկներում Արոնյանի ազգանունը նշել են առաջինը, որի արդյունքում 23-ամյա գրոսմայստերը վաստակել է 370 միավոր:

Երկրորդ տեղը 290 միավորով զբաղեցրել է ծանրամարտի Եվրոպայի չեմպիոն **Արմեն Նազարյանը**: Լավագույն եռյակը եզրափակել է հունահռոմեական ոճի ըմբիշ, Եվրոպայի այս տարվա չեմպիոն **Մովսես Կարապետյանը** (275 միավոր): Լավագույն տասնյակում հաջորդ տեղերում են բռնցքամարտի աշխարհի առաջնության բրոնզե մրցանակակիր **Արտակ Մալումյանը** (248 միավոր), ազատ ոճի ըմբիշ, աշխարհի առաջնության բրոնզե մրցանակակիր **Մարտին Բերբերյանը** (219), հրաձգության Եվրոպայի առաջնության արծաթե մեդալակիր **Նորայր Բախտամյանը** (155), հունահռոմեական ոճի ըմբիշ, Եվրոպայի փոխչեմպիոն **Ռոման Ամոյանը** (144), գերծանր քաշային ծանրորդ, Եվրոպայի առաջնության բրոնզե մեդալակիր **Աշոտ Դանիելյանը** (90), սամբոյի աշխարհի փոխչեմպիոն **Լևոն Ավագյանը** (67) և ծանրամարտի Եվրոպայի առաջնության բրոնզե մեդալակիր **Արսեն Մելիքյանը** (63):

Ընդհանուր առմամբ լրագրողները հարցաթերթիկներում նշել են 21 մարզիկի ազգանուն: Նշենք, որ նախկինում Հայաստանի 10 լավագույն մարզիկները որոշվում էին «Հայաստանի ֆիզկուլտուրնիկ» թերթի անցկացրած հարցման արդյունքներով:

Ստոյչկովը պետք է մարի նախկին պարտքերը

Բուլղարիայի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Խրիստո Ստոյչկովը բարեխիղճ հարկատուներից չէ: Վերջերս երկրի գերագույն ադմինիստրատիվ դատարանը հավաքականի նախկին խաղացողին պարտավորել է 1995-97 թթ. ստացած պարգևավճարներից մոտ 13 հազար լև հարկ վճարել: Բանն այն է, որ նա այդ ընթացքում մոտ 29 հազար եվրո պարգևավճար էր ստացել և այդ գումարի 32 տոկոսը (մոտ 9 հազար եվրո) որպես հարկ պետք է վճարեր: Սակայն նրանից ընդամենը 2,5 հազար եվրո պահում էին կատարել: Ուստի մնացած 6,5 հազար եվրոն դատարանի վճռով Ստոյչկովը պարտավոր է այժմ վճարել:

Ջորկաեֆը հաջող է խաղում նաև ԱՄՆ-ում

Ֆրանսիայի հավաքականի նախկին ֆուտբոլիստ, աշխարհի և Եվրոպայի նախկին չեմպիոն Յուրի Ջորկաեֆը մեկ տարով երկարաձգել է պայմանագիրն ամերիկյան «Նյու Յորք Մետրոսթարզ» թիմի հետ: Նախորդ պայմանագրի ժամկետը լրանում էր այս տարվա վերջին: Յուրի Ջորկաեֆն իրեն վատ չի դրսևորում: Ավարտված առաջնությունում 37-ամյա կիսապաշտպանն անցկացրած 26 հանդիպումներում խփել է 11 գնդակ և դարձել գոլային 8 փոխանցման հեղինակ:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ԱԶԳ

Օրվա հետքերով

Համաձայն դանիացի հետազոտողների, գովազդը տպագիր մամուլում կարող է ամենաարդյունավետը լինել բոլոր տեսակի գովազդներից: Ըստ «Էքսպերտ» ամսագրի հրապարակման, «Պոլիտիկեն» հրատարակչական տան հետազոտությունների եւ ռազմավարությունների գծով տնօրեն դանիացի Պոլ Մելքին հայտնի է շնորհիվ գովազդի եւ մարկետինգի մասնագետների շրջանում աղմուկ հանած փորձի, որով դանիացիները որոշել էին ստուգել տպագիր լրատվամիջոցներում գովազդի գործունակությունը՝ ստանալով հրաժարվում խանութներում մարկետինգային աջակցությունից: Ավելին, կետչուպի ընտրված Mutti տեսակն, ըստ հետազոտողների, իր արտաքին տարայով, խտությամբ եւ գնով առաջատարից չէր տարբերվում՝ լինելով «միջին» իտալական կետչուպ: Այս հանգամանքը կարեւոր էր շուկայի առաջատարի հետ համեմատության համար, ցույց տալու, որ վաճառքը ավելացել է գովազդի շնորհիվ, այլ ոչ գնային կամ այլ տարբերությունների հաշվին:

Հիմնական ռազմավարությունը հետեւյալն էր. ընթերցողին հասց-

մարկետներում աճեց մինչեւ 442 տոկոս, ընդ որում, Mutti-ն դարձավ առաջատարը՝ առաջ անցնելով ամերիկյան Heinz-ից: Անգամ 6 ամիս անց, առանց գովազդային աջակցության, Mutti բրենդը ճանաչելի էր, վաճառքն էլ մնում էր 150 տոկոսի մակարդակին, եւ երբ այդքան ժամանակ անց գովազդային արշավը կրկնվեց միայն մեկ շաբաթով, վաճառքն ավելացավ մինչեւ 225 տոկոս:

Փաստորեն, այս փորձը ժխտում է այն տարածված կարծիքը, թե զանգվածային սպառման ապրանքների ամենաձեռնտու գովազ-

Գովազդը թերթում կարող է առավել արդյունավետ լինել

Եթե ստեղծագործաբար մոտենանք

պրծեցուցիչ արդյունքներ, ինչի համար էլ արժանացել են ազգային գովազդային «Օսկարի»՝ Effie մրցանակի:

Effie մրցանակաբաշխությունը առաջացել է Միացյալ Նահանգներում 60-ականների վերջին որպես ազգային մրցանակ, որ տրվում էր մարկետինգային ամենաարդյունավետ ծրագրերին: Ներկայումս Effie մրցույթը անցկացվում է աշխարհի 30 երկրներում: Մրցույթի առաջին փուլում գնահատվում են կոնկրետ գովազդային արշավի մարկետինգային արդյունքները, այնուհետեւ երկրորդ փուլում գնահատվում են արդեն առանձնացված ծրագրերի ստեղծագործական մոտեցումները: Դանիացիների փորձը հենց այս առումով բացառիկ էր եւ արդյունավետ, թերթերում գովազդի շնորհիվ վաճառքն ավելացել էր 442 տոկոսով:

Հետաքրքրական է, որ դանիացիներն իրենց փորձի ժամանակ ընտրել էին շուկայում վաճառվող, բայց ոչ մի կերպ չգովազդված իտալական արտադրության կետչուպը որպես գովազդի առարկա: Ըստ Պոլ Մելքիի, կետչուպը ապրանքի տարածված, ճանաչված կատեգորիա է՝ լայն սպառման: Եթե գովազդի համար ընտրվեին, ասենք, ջրի նախաճաշերի նոր տեսակներ, կարիք կլիներ լրացուցիչ նկարագրելու, բացատրելու կազմը եւ այլն: Սակայն հետաքրքրությունը շուկայով պայմանավորված էր նաեւ այն բանով, որ այն հստակ կառուցվածք ունի: Երբ սկսվել է փորձը, կետչուպի շուկայում գերակշռողը ամերիկյան Heinz տեսակն էր:

Փորձն իրականացվել է մի քանի պայմանով. գովազդատուն չի վերահսկում ոչինչ, չի պատվիրում այլ միջոցներով գովազդներ, անգամ

նել, որ Mutti-ն որակյալ ընտանեկան կետչուպ է՝ շեշտադրելով, որ այս տեսակը պատրաստվում է ձեռքով՝ ընտանեկան արտադրությամբ: Ընդ որում, առաջին երկու շաբաթվա ընթացքում գովազդը տեքստային էր, հաջորդ երկու շաբաթում՝ պատկերային: Իսկ գովազդը մի քանի տարբերակ ուներ: Մեկն առավել հետաքրքրական էր: Եթե ուզում եք իմանալ պատրաստել Mutti, պետք է թռչեք Իտալիա, գնաք լեռներ, հավաքեք ամենաթարմ խոտերը, իտալական մի փոքրիկ քաղաքի շուկայից գնեք լոլիկ եւ այլն՝ այդ ամենը ցուցադրելով հին նկարներով:

Ամբողջ գաղտնիքն այն էր, որ ամբողջ էջում գրված խոշորատառ տեքստը հետաքրքրում էր ընթերցողին պարզելու, թե ինչու է այդ Mutti-ին այդքան տեղ հատկացվել: Ընդ որում, ամբողջ էջում տեղ գտած տեքստը կարդացվում էր 2,5 րոպեում: Եվ քանի որ տեքստային գովազդը մի որոշ ժամանակ անց փոխվեց պատկերայինով, դա հնարավորություն տվեց պարզելու նաեւ, թե որ տեսակն է ավելի արդյունավետ աշխատում տպագիր մամուլում:

Արդյունքները սպասել չեն տվել: Տեքստային գովազդման հենց առաջին օրը որոշ խանութների ներկայացուցիչներ զանգահարել են Դանիայում Mutti-ի ներկայացուցիչ ընկերություն եւ հարցրել ապրանքի մասին, թե ինչու մինչ այդ չեն լսել դրա մասին: Որոշ խանութներ էլ նոր խմբաքանակ են խնդրել, վկայելով, որ խանութներում եղածն արդեն սպառվել է:

Ամեն դեպքում, գովազդի շնորհիվ Mutti բրենդը, ի տարբերություն սկզբնական զրոյական վիճակի, ճանաչելիության առումով կազմեց 20 տոկոս, վաճառքը սուպեր-

դային կրողը հեռուստատեսությունն է: Հետազոտողների համոզմամբ, դա կարծրատիպ է, քանի որ տպագիր մամուլում գովազդը կարող է եթե ոչ ավելի, ապա առնվազն նույն արդյունավետությունն ունենալ հեռուստատեսության համեմատությամբ:

Փորձը մեծ հետաքրքրություն առաջացրեց: Նույն խմբին տպագիր գովազդ պատրաստելու պատվեր տվեց Procter&Gamble ընկերությունը: Թերթերում գովազդման ընթացքում մանկական տակդիրների վաճառքը ավելացել է 2 անգամ՝ այն ժամանակահատվածի համեմատությամբ, երբ օգտագործվում էր գովազդը հեռուստատեսությունում: Փորձը իրականացվել է նաեւ Նորվեգիայում մանանեխի գովազդման համար, եւ բրենդի ճանաչելիությունը, վաճառքի ծավալներն ու շուկայում բաժինը կրկնապատկվել են:

Տպագիր մամուլում գովազդի նման արդյունավետությունը ունի մի քանի պատճառ: Նախ, այն ավելի տեղեկատվական է: Հեռուստատեսության եւ գովազդային այլ կրիչների օգտագործման դեպքում սպառողի հետ շփման ժամանակը ավելի քիչ է, քան տպագիր տարբերակի դեպքում: Ընդ որում, թերթերում գովազդն ընթերցելը կամ չընթերցելը անհատական ընտրության հարց է, ուստի այն վստահություն է առաջացնում, տպագիր գովազդը չունի հեռուստատեսության կոչունությունը: Բացի այդ, թերթում գովազդը հնարավորություն է տալիս ավելի մանրամասն ներկայացնելու ապրանքը, եւ դրանում ստեղծագործական մոտեցումն ավելի կարեւոր է, քան հեռուստագովազդում:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Կենտրոնական բանկի խորհրդի նիստում

Կենտրոնական բանկի խորհուրդը դեկտեմբերի 20-ի նիստում, որը վարում էր բանկի նախագահ Տ. Սարգսյանը, որոշեց ՀՀ տարածքում գործող բանկերի կողմից 2006 թ. ԿԲ-ում պահուստավորված գումարների դիմաց ԿԲ կողմից վճարվող տոկոսները հաշվարկել տարեկան 0 տոկոս դրույքով:

Խորհուրդը փոփոխություններ կատարեց «Դրամական (փողային) փոխանցումներ իրականացնող կազմակերպությունների լիցենզավորումը, մասնաճյուղերի գրանցումը, դրամական (փողային) փոխանցումներ իրականացնող կազմակերպությունների ղեկավարների որակավորումը» կանոնակարգ 16-ում:

ԿԲ կառավարման բարձրագույն մարմինը որոշեց հաստատել «Հայփոստ» ՓԲԸ մասնաճյուղերը դրամական փոխանցումներ իրականացնելու համար եւ վերջինիս տրամադրել «Թրավելեքս» դրամական փոխանցումների արտասահմանյան վճարահաշվարկային համակարգում մասնակցության թույլտվություն:

ԿԲ խորհուրդը որոշեց հրատարակել «ՀՀ ԿԲ տեղեկագիր» ամսական պարբերականի 2005 թ. նոյեմբեր ամսվա համարը:

ԿԲ մամուլի ծառայություն

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 21.12.2005թ. ժ.9.00 ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները.

ISO-ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	448.98	444.50	453.50
EUR	1	ԵՎՐՈ	536.76	533.50	540.00
RUR	1	Ռուս. ռուբլի	15.66	14.70	16.60

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Այսօր, դեկտեմբերի 21-ին, ժամը 12-ին Տիգրան Պետրոսյանի անվան շախմատի տանը հրավիրվում է շախմատի աշխարհի գավաթակիր **Լեւոն Արոնյանի** մամլո ասուլիսը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՇԱԽՄԱՏԻ ՖԵԴԵՐԱՑԻԱ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

«Հայաստան» համահայկական հիմնադրամ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՄՐՑԱՆԱԿ
2005 թ.

«Հանրապետության նախագահի մրցանակը» հիմնել է «Ռոբերտ Պողոսյան եւ որդիներ» ֆոնդը (Ֆրանսիա): Մրցանակը (դրամական պարգեւ՝ 5.000 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ, վկայագիր եւ շքանշան) շնորհվում է ամեն տարի՝ արժեքավոր գործեր եւ հայտնագործություններ կատարած, Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի հեղինակներին ութ տարբեր բնագավառներում՝

- բնական գիտություններ
- տեխնիկական գիտություններ եւ ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաներ
- ֆիզիկա
- բժշկագիտություն
- արվեստ (այդ թվում՝ ճարտարապետություն, կերպարվեստ, թատրոն, կինո, ֆոտո, վիդեո, մուլտիմեդիա, արվեստի տեսություն)
- գրականություն
- հումանիտար գիտություններ
- մարդասիրական արժեքների տարածմանն ուղղված գործունեություն եւ ծրագրեր:

Մրցույթին մասնակցող աշխատանքները պետք է 2003-2005 թվականների ընթացքում լինեն. ***հրատարակված*** - գրքեր, հոդվածներ եւ այլն, ***ներկայացված*** - թատրոն, կինո, վիդեո, ***ցուցադրված*** - նկար, քանդակ, ինստալյացիա, ֆոտո, ***իրագործված*** - սոցիալական եւ մարդասիրական իրագործումներ եւ այլն:

«Հայաստան» համահայկական հիմնադրամը շարունակելու է հայտեր ընդունել մինչեւ 2006 թվականի հունվարի 31-ը:

Ներկայացման համար անհրաժեշտ փաստաթղթերը կարելի է ստանալ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի գործադիր վարչության գրասենյակից եւ հիմնադրամի կայքի միջոցով www. himnadram.org:
Կառավարական 3-րդ մասնաշենք
հեռ. 52-09-40; 56-01-06

The Eurasia Foundation
Representative Office in Armenia

announces job opening for the position of

FINANCE MANAGER

Under immediate supervision of the Country Director, the Finance Manager is responsible for:

- maintenance of all accounting processes and documentation
- preparation of monthly and annual financial reports
- budget maintenance
- financial management of projects
- managing operations with the local bank accounts, including wire transfers, payments, bank checks etc.
- supervision of financial aspects of the Eurasia Foundation Representative Office in Armenia
- preparation and maintenance of personnel files, employment contracts and other HR related documentation

Qualifications: University degree in Economics/Finance; 4 years of prior experience in a Finance Manager or equivalent finance position; English, Russian and Armenian language proficiency; excellent computer skills, and knowledge of accounting software. A detailed job description can be found on www.eurasia.am.

TO RESPOND

Applicants should submit a letter of interest and resume in English before **January 13, 2006 to:**
Country Director, Armenia, The Eurasia Foundation
4 Demirchyan Street, Yerevan, Republic of Armenia
Ph./fax: 56-54-78, 58-60-59, 58-61-59 E-mail: resume@eurasia.am

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Կադրային ռեզերվի համալրման նպատակով, Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը ***հայտարարում է երիտասարդ մասնագետների ընդունելություն՝ մրցութային կարգով:***

Դիմորդների համար բարձրագույն կրթությունը (պետական կամ հավատարմագրված ոչ պետական ԲՈՒՀ-ի) պարտադիր է:

Մրցույթին մասնակցել ցանկացողները մինչեւ դեկտեմբերի 27-ը կարող են դիմել ՀՀ կենտրոնական բանկի աշխատակազմի անձնակազմի կառավարման բաժին, միաժամանակ ներկայացնելով հետեւյալ փաստաթղթերը.

- դիմում (ձեւը տրվում է ՀՀ կենտրոնական բանկում եւ զետեղված է ՀՀ կենտրոնական բանկի էլեկտրոնային կայքում - www. cba. am)
- ինքնակենսագրություն (ռեզյումե)
- կադրերի հաշվառման անձնական թերթիկ (ձեւը տրվում է ՀՀ կենտրոնական բանկում եւ զետեղված է ՀՀ կենտրոնական բանկի էլեկտրոնային կայքում - www. cba. am)
- անձնագիր, անձնագրի պատճեն
- սոցիալական քարտ, սոցիալական քարտի պատճեն
- դիպլոմ, դիպլոմի միջուկ, դիպլոմի եւ դիպլոմի միջուկի պատճեններ
- զինգրքույկ, զինգրքույկի պատճեն (արական սեռի ներկայացուցիչների համար)
- երկու գունավոր լուսանկար, 3x4 չափսի

Հեռախոսահամարներ՝ 56-14-40 եւ 06-34 (ներքին)

ԿԲ մամուլի ծառայություն

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-24-83

Լրատվական գործունեություն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետության 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը՝ 02 Ա N 047261, տրված՝ 17.02.00 թ.: Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Հակոբ Ավետիքյան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրված է տպագրության՝ 20.12.2005, գինը՝ 100 դրամ, տպագրվում է «Գինդ» տպարանում: